

ABONAMENTUL:

Pe un an . . . 28— Cor.
Pe jumătate an 14—
Pe 3 luni . . . 7—
Pe o lună . . . 2-40

Pentru România și străinătate:

Pe un an . . . 40— franci

Telefon
pentru oraș și interurban
Nr. 750.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA:
Strada Zrinyi Nrul 1 | a.

—
INSERTIUNILE
se primesc la administra-
ție.

Mulțămite publice și Loc
deschis costă șirul 20 fil.

—
Manuscrisurile nu se în-
napoiază.

Manevrele române

Gazete vânătoare de senzație au anunțat că și în România s'ar fi dat ordine de mobilizare, că diferite unități de trupe din diferite părți ale țării ar fi primit ordine să se țină gata de plecare într-o direcție încă necunoscută, și altele de acestea, — toate puse în legătură cu evenimentele externe din zilele din urmă, și în deosebi cu veleitățile ce se atribuesc bulgarilor, de a profita de acele evenimente ca să cadă, cu apetiturile lor cunoscute pentru Macedonia, în spinarea turcului strămtorat... Dar lucrurile n'au ajuns încă atât de departe, decât în fantazia și în dorința, uneori nici prea cu destulă îngrijire ascunsă, a întreprinderilor de presă a căror deviză cunoscută s'ar putea formula, într'o latinească mai mult sau mai puțin... modernizată: „pereat mundus, fiat — tiraj!”

Era însă altceva la temeiul svonurilor despre pregătiri, ordine secrete etc., ajunse până la urechile informatorilor ziarelor de tiraj. Era ceva nu tocmai așa de exploatabil din punct de vedere gologănesc, nu tocmai așa de ațățător de curiozitate și senzație, — dar pentru serioasa informare a lumii serioase mult mai important și mai prețios: erau măsuri și dispoziții în legătură cu manevrele armatei române, manevre a căror epocă era fixată cu mult înaintea de izbucnirea conflictului din Mediterană, și dacă n'a fost nici un motiv ca această epocă să fie grăbită, nu era acum nici vreunul ca să fie întârziată.

În legătură sau nu, cu conflictul izbucnit și cu urmările, prevăzute sau neprevăzute, ce el ar putea să aibă, rezultatele manevrelor armatei române, informațiile ce cu acest prilej se pot dobândi despre starea și puterea acestei armate, dovezile de destoinicie și de pregătire pe care le va da, — toate acestea sunt de cel mai mare interes pentru toți cari se interesează de situația internațională și de dezvoltările ce poate lua, dar mai ales pentru aliații României, între cari se numără, cum se știe, de atâta timp și monarhia noastră.

În mijlocul grelelor încercări cărora suntem supuși noi românii din această monarhie, și în deosebi noi cei din jumătatea ei de dincoace de Leitha, o mângâiere, poate unica de oarecare preț, o avem în faptul că politica din afară a fraților noștri din Regatul României îi apropie și îi strânge de imperiul ai cărui supuși, deși oropsiți între toți, dar totuși leali și credincioși, suntem și noi, frații lor. Astfel, ne putem exprima în deplină ușurare sufletească, fireasca simpatie ce ne leagă de dânsii cu deosebire pe noi, căci această simpatie n'are decât să vină la socoteală întregului imperiu, conglăsuind cu interesele lui, cu tendințele bine hotărâte și pronunțate ale politicii sale din afară. Mulțămirea și bucuria cu care urmărim așadar dezvoltarea și întărirea regatului vecin al României pe toate terenurile, și astfel și pe acela al dezvoltării puterii sale armate, nu ni-se poate nici lua în nume de rău nici bănuși, căci suntem cu ele la unison cu satisfacția ce trebuie să simtă, la aceleași constatări,

toți aliații României, așadar până chiar și concetățenii noștri amintiri cei mai vrăjmași ai ființei noastre naționale.

Acestea spuse, să vedem așadar ce putem afla, cu prilejul acestor manevre, despre starea și dezvoltarea armatei române. Un ofițer superior, dintre cei mai în stare a cunoaște situația în toate amănunțimile ei, constată pentru cine vrea și e bucuros să afle:

Dacă acum trei sau patru ani armata română avea multe lipsuri, astăzi ea este în așa bună stare, încât poate rivaliza cu multe armate străine dintre cele mai bune. Fiindcă întotdeauna lumea militară și lumea politică în România au grija de a face, mai ales, o comparație cu forțele militare bulgare — și bine fac — se poate accentua că astăzi armata română stă incomparabil mai bine decât armata bulgară. Mai întâiu stă mai bine în ce privește numărul fiindcă pe când bulgarii de-abia ar putea mobiliza 160.000 de oameni, armată de întâia și a doua linie, România mobilizează 320 de mii, adică tocmai îndoitul. Apoi este instrucția trupelor, armamentul, echipamentul și calitatea corpului ofițeresc; din toate aceste puncte de vedere, armata României are superioritatea.

În manevrele actuale, — a continuat ofițerul superior, — progresele armatei române vor fi puse așa de bine în evidență, încât cei, cari vor asista la ele, mai ales străinii, se vor minuna. — Drept este însă și a constata, că jertfele pentru armată nu s'au precupețit de loc în România, și chiar în anul din urmă, bugetul ministerului de

Poeme în proză

de Oscar Wilde

Făcătorul de bine.

Era pe vreme de noapte și el era singur. Și zări departe zidurile unei cetăți rotunde și porni spre cetate.

Și când veni aproape, auzi înăuntrul cetății călcarea pașilor bucuriei, și râsul din gura petrecerii și zvonul puternic al multor alăute. Și el bătu la poartă și unul din paznici îi deschise.

Și iată că văzu o casă ce era de marmoră și avea stâlpi frumoși de marmoră înaintea ei. De stâlpi atârnav ghirlande, și torțe de cedru ardeau acolo, și înăuntru și afară. Și el intră în casă.

Și după-ce trecu prin sala de calcedoniu și prin sala de jasp, și ajunse în lunga sală de serbări, văzu întins pe o sofa purpurie un om al cărui păr era încununat cu roșii trandafiri, și buzele lui erau roșii de vin.

Și el se dădu pe lângă dânsul și-l atinse pe umeri și zise: „De ce trăiești în chipul acesta?”

Și tânărul se întoarse și-l recunoscu, și dădu răspuns și zise: „Dar eu eram leproș odată, și m'ai vindecat. Cum alt-fel aș trăi?”

Și el eși din casă și se duse iarăș pe stradă. Și după un răstimp văzu o femeie cu fața și haina văpsită, și picioarele împodobite cu perle. Și după ea păși, încet ca un vânător, un tânăr ce purta o mantie cu două culori. Acum obrajii femeii erau ca obrajii frumoși ai unui idol, și ochii tânărului strălucneau de răvnă.

Și el merse degrabă și atinse mâna tânărului și zise: „De ce te uiți la femeie, și încă te uiți ast-fel?”

Și tânărul se întoarse și-l recunoscu și zise: „Dar eu eram orb odată, și mi-ai dat vederea. La ce alta m'ai uita?”

Și el înaintă și atinse haina văpsită a femeii și zise: „Oare nu-i altă cale unde să umbli decât calea păcatului?”

Și femeea se întoarse și-l recunoscu și răsă și zise: „Dar tu mi-ai iertat păcatele, și calea lor e o plăcută cale.”

Și el eși afară din cetate. Și când eși afară din cetate, văzu șezând la o margine de drum un tânăr care plângea.

Și el merse cătră dânsul și-l atinse pe lungile-i plete și zise: „De ce plângi?”

Și tânărul înălță ochii și-l recunoscu și dete răspuns: „Dar eu eram mort odată, și m'ai înviat din morți. Oare ce aș face alta, decât să plâng?”

Maestrul.

Și acum când întunerecul se întinse pe pământ, Iosif din Arimatea, aprinzând o torță de pin, se lăsă din deal spre vale. Căci avea de lucru acasă. Și ingenunchind între pietrele de cremene din Valea Nemângăerii, văzu un tânăr care era gol și plângea. Păru-i era de culoarea mierei și trupu-i o albă floare, dar își rânise trupul cu spini și 'n păr își pusese cenușă în loc de cunună.

Și el, care avea mari bogății, zise tânărului gol ce plângea: „Nu mă mir, că mahnirea ta e atât de mare, căci negreșit El era un om drept.”

Și tânărul răspunse: „Nu, eu nu plâng pentru el, ci pentru mine însumi. Și eu am prefăcut apa în vin, și eu am vindecat pe leproș și am dat vedere orbului. Am umblat pe ape și din locuitorii mormintelor am scos demoni. Am dat hrană flămândului în pustiu, unde hrană nu era, și am ridicat pe morți din strămile lor case, și la porunca mea — și înaintea unei mari mulțimi de norod, un smochin ce nu da roade s'a fost uscat. Tot ce făcuse el, și eu am făcut. Și totuș pe mine nu m'au răstignit.”

Discipolul.

Când muri Narcis balta plăcerii lui s'a schimbat dintr'o cupă cu ape dulci, într'o cupă cu lacrimi sărate, și orcadele veniră plângând prin dumbrăvi, ca să poată cânta bălții și să-i aducă alinare.

Și când văzură, că balta se schimbase dintr'o cupă cu ape dulci într'o cupă cu lacrimi sărate, ele 'și desprinseră pletele verzi și grăiră bălții și ziseră:

— Nu ne mirăm, că te jelești astfel pentru Narcis. El era atât de frumos!

— Dar era frumos Narcis? zise balta.

— Care s'o știe mai bine ca tine? răspunseră orcadele. Căci de noi el nu lua sama, dar pe tine te dorea, și venea să-ți șadă pe țărături, și privind jos, în oglinda apelor tale își oglindea frumsețea lui.

Și balta răspunse: „Dar eu iubiam pe Narcis, de vreme ce, cum sta înclinat pe țărături și se nita la mine, în oglinda ochilor săi vedeam oglindită mereu, însăș frumsețea mea.”

Traducere de M. B.

răsboiu a fost sporit dintr'o dată cu 8 milioane, afară de creditele extraordinare, cari au mers și vor mai merge să completeze armamentul.

Un ziar oficios românesc reflectează la toate acestea: — „Pasul pe care armata română dovedește acum, că l-a făcut înainte este atât de mare încât, poate pentru întâia oară de multă vreme, suntem în stare să strigăm cu încredere: „suntem gata!“ — Suntem gata cu o armată de peste 300 de mii de oameni, armată numai de întâia și a doua linie. Suntem gata cu echipamentul și munițiunile. Suntem aproape gata cu armamentul, căci numai oarecare completare în armamentul artileriei ne mai trebuie. Suntem gata cu instrumentele complimentare de organizare, care asigură armatelor puțința de a intra cu înșibândă în luptă... Astăzi au manevrat în Moldova 40.000 de oameni și au manevrat în condițiuni superioare, așa cum manevrează armatele mai bune ale Europei; — mâine, de va fi nevoie, această armată va ști să se illustreze și pe alte câmpuri“....

Noi citim toate aceste frumoase constatări nu numai cu mulțumirea și cu bucuria ce trebuie să ne producă vestile bune despre întărirea aliaților noștri, dar și cu acea mândrie firească, ce oricine trebuie să o simtă când se dovedește vrednicia, destoinicia însăși a *rassei*, din care el face parte. — De altfel, virtuțile militare ale poporului nostru n'au fost dovedite numai de unul sau de altul dintre crâmpiele neamului. Au arătat și *ficiorii* noștri ce element războinic ales formează în sânul armatei imperiului habsburgic. Și când aceștia ar fi să lupte umăr la umăr cu flacăii din România, n'ar fi desigur mulți cei ce s'ar putea măsura cu dânsii...

Vrednici de o altă soartă, ar fi și aceștia la ei acasă... Să nu dorim războiul, dar dreptatea s'o cerem, pentru cei ce la prilej ar ști și ei să-și pună viața și vitejia în cumpănă pentru patrie.

Populațiunea României 7.200.000 locuitori

I.

Sunt cifre cu cari ne-am obișnuit așa de mult, încât le spunem adesea, fără ca să ne dăm bine seama de ele. O asemenea cifră era: 6 milioane, populațiunea României. Zece ani de zile am întrebuițat acest număr spre a exprima, în mod destul de vag, câți locuitori are țara noastră.

Acum trebuie să ne obișnuim cu o altă cifră: 7 milioane. Dar chiar acum, când d'abea am inaugurat această nouă cifră, ea nu mai este exactă, căci *astăzi*, la sfârșitul anului 1911, populațiunea probabilă a României este de 7.200.000 de suflete.

D. L. Colescu, șeful serviciului statistice generale a României dela ministerul agriculturii și domeniilor, publică în Buletinul statistic o serie de date foarte interesante despre mișcarea populației în 1910 și în primul trimestru al anului 1911, precum și o tabelă comparativă despre mișcarea populațiunei în România în ultimii zece ani. Vom extrage și vom comenta din publicațiunea distinsului statistician

datele despre cari credem că vor interesa publicul nostru românesc de pretutindeni.

Să vedem întâi cum obținem cifra de 7.200.000, ca cifră probabilă a populațiunei din țară. În România nu există încă bunul sistem de a face din 10 în 10 ani o numărătoare a populațiunei, așa cum se face în statele civilizate, între altele și în Austria și Ungaria. Statistica trebuie prin urmare să se mulțumească cu un calcul aproximativ: se adăogă la cifra de 5.956.653 obținută cu ocaziunea recensământului dela sfârșitul anului 1899 *excedentele* anilor următori.

Stabilirea excedentelor, adică a *sporului* real al populațiunei se face de statistică prin ajutorul registrelor de stare civilă, cari ne arată în fiecare an numărul morților și al celor nou născuți. Diferența între aceste două numere, care este întotdeauna în favoarea născuților, este *excedentul*, sporul. Adăogând aceste excedente la cifra sus arătată și adăogând și un număr probabil de imigrați, vom obține o cifră aproape exactă a actualei populațiuni.

Să vedem, cari au fost excedentele în ultimii zece ani. Ele au variat, dela 1900 până la 1911 între 70.056, excedentul cel mai mic înregistrat în 1902, și 105.234, excedentul maxim înregistrat în 1906. De trei ori în unsprezece ani excedentul nașterilor, adică sporul anual al populațiunei, a trecut peste 100.000, și anume, în 1904, 1906 și 1910. În 1910 a fost de 100.263. În termen mediu, populațiunea țării sporește cu 90 de mii până la 100 mii de locuitori în fiecare an.

Dacă adunăm toate excedentele dela 1900 încoace și le adăogăm la cifra dela sfârșitul anului 1899, vom obține pentru sfârșitul anului 1910 cifra de 6.966.002, fără a socoti și imigrările, cari sunt foarte mari în România. Putem însă admite foarte bine ca cifra probabilă a populațiunei la finea anului 1910 cifra de 7.100.000, căci numărul imigranților în 11 ani de sigur că a trecut de o sută de mii.

Dar d. Colescu nu ne dă numai situațiunea la sfârșitul lui 1910, ci ne servește cu date și din primul trimestru (Ianuarie, Februarie și Martie) din anul curent. Registrele stărei civile ne arată că excedentul în acest prim sfert al anului 1911 este de 25.498. Dacă înmulțim acest număr cu 4 vom obține aproximativ cifra de 100.000, sporul populațiunei 1911. Și adăogând această cifră la aceea de 7.100.000, obținută pentru finea anului 1910, vom vedea că la sfârșitul anului 1911 populațiunea țării noastre se urcă la cifra de 7.200.000, *cel puțin*.

Iată prin urmare cum se poate socoti pe temeieri absolut exacte, cifra populațiunei actuale a României.

Această cifră este îmbucurătoare. Intr'adevăr ea ne arată că dela finea anului 1899, când recensământul făcut ne da cifra de 5.956.653, până la sfârșitul anului 1911 populațiunea țării a sporit cu peste 1.200.000 suflete cu imigranți cu tot, și cu peste 1.100.000 fără imigranți. Acest spor indică pentru proporțiunea de 1:100 un spor mijlociu de 14 la mie, ceea ce este un spor din cele mai bune, în toată Europa.

În articolul viitor vom continua să examinăm mai de aproape datele statistice pe

cari ni le oferă d. Colescu și vom studia mai cu seamă care este situațiunea României din toate punctele de vedere ale demografiei. Și până atunci putem să facem concluziunea foarte favorabilă pentru viitorul țării că populațiunea sporește în chip natural în proporții cât se poate de bune, lucru ce dovedește încă odată vitalitatea neamului nostru.

București, septembrie.

Mireea Russu-Sîrianu.

Lupta Românilor în comitatul Albei inferioare

Eri s'a ținut în comitatul Albei-Inferioare la Aiud congregația, care a fost chemată să se pronunțe asupra circularei orașului Vârșeș în chestiunea votului universal și a obstrucțiunei ce decurge în parlament. Românii s'au prezentat în număr foarte frumos la congregație și sub conducerea distinsului nostru fruntaș d. dr. Iuliu Maniu au început luptă bărbătească pentru afirmarea punctului de vedere a partidului național român față de guvern și peste tot față de situația politică generală a țării. Discuția a ținut eri ziua întreagă și probabil s'a continuat și astăzi.

Raport mai amănunțit despre cele petrecute vom aduce în numărul nostru următor. Dăm aci *proiectul de rezoluțiune*, care a fost prezentat congregației spre primire din partea românilor, de către d. dr. I. Maniu. Am dori, ca în toate congregațiile comitatene, cari se vor ține de aci înainte în chestiile de sub întrebare, românii să prezinte proiectele de rezoluțiune asemenea celui dela Aiud.

Iată-l:

„In legătură cu adresa municipiului Vârșeș — considerând, că camera ungară — constituită pe baza actualei legi electorale medievale și nedrepte, și ieșită din alegeri eșeptuate prin corupție, presiuni și cele mai crase ilegalități, — nu reprezintă voința adevărată a țării și a popoarelor, iar guvernul actual, ca expresiune fidelă a acestei camere, nu are autorizația acestor popoare la politica sa de guvernământ, — municipiul comitatului Alba-inferioară își exprimă neîncrederea sa față de acest guvern.

In fața proiectelor militare prezentate de guvern în parlament, congregațiunea comitatensă constată deoparte, că aceste proiecte impun statului o astfel de împovărare financiară, pe care țara în starea ei materială de azi și în vederea sistemului absolut nedrept al impozitelor publice — nu le poate suporta; — pe de altă parte acele proiecte introduc inovațiuni nejuste și umilitoare față de națiunile nemaghiare ale patriei și destructive pentru armată. In consecință municipiul comitatului Alba-inferioară cere luarea dela ordinea zilei a acestor proiecte.

In urmarea acestor dureroase constatări municipiul comitatului Alba-inferioară, cere înfăptuirea fără amânare a legii electorale pe baza sufragiului universal, egal și secret, direct și pe comune în cercuri alcătuite în temeiul egalității naționale între toate popoarele țării, având a se transmite dietei alese pe bazele noi, toate acțiunile legislative trebuitoare unei vieți sănătoase de stat.

Privitor la acțiunea din parlament a partidelor politice, congregațiunea comitatensă de-

cide a repune la arhivă adresa municipiului Vârșeș, fără a se pronunța în meritul ei, de oarece primirea ei ar cuprinde în sine expresiunea încrederii față de guvern, ceea ce nu o merită, — iar respingerea ei ar însemna aprobarea în principiu a obstrucției, ceea ce oricât de justificată ar fi, într'un caz concret municipiul nu crede de potrivit a o face".

Volnicia unui sârb renegat

Ni-se vestește din Ciacova, că fibirul de-acolo, un sârb renegat, nu a admis adunarea poporală a aderenților partidului nostru național român, convocată acolo pe Duminică în 2 (15) oct. ci întemeindu-se pe ordonațiunea ilegală a fostului ministru Hieronymi amenințată cu amende administrative pe convocătorii acelei adunări.

Convocatorii adunării au avizat telegrafic pe ministrul de interne despre acest act de nemiapomenită volnicie a fibirului din Ciacova, totodată au apelat decisul lui referitor la opreliștea dată.

Iată noul act de dreptate, legalitate și libertate în statul constituțional al Ungariei fericite.

Nr. 5270 adm.
1911

Dela protopretorele cercului Ciacovei. Asupra cererii lui dr. Iuliu Coste și soții, locuitori în Ciacova, am adus următorul decis: Cererea lui dr. Iuliu Coste și soții, locuitori în Ciacova, ca în ziua de 15 oct. a. c. la orele 10 a. m. pe piața Ciacovei să poată ține adunarea poporală cu ordinea zilei: 1, constituirea adunării, alegerea președintelui și a notarului, — 2, situațiunea politică generală a țării, — 3, votul universal, — 4, proiectele militare, — 5, propuneri și proiectul de rezoluțiune, — 6, închiderea adunării: — nu o admit, cererea nu o încuviințez și ținerea adunării nu o admit.

După ridicarea la valoare a acestui decis al meu, în temeiul ordonațiunii ministeriale Nr. 321 și respective Nr. 1488 din 1894, ordonez cercetare pentru transgresiune împotriva alor dr. Iuliu Coste, dr. George David, Constantin Diminescu, dr. Iuliu Luchici locuitori în Ciacova și împotriva lui Daniil Cereguț locuitor în Lighet.

În decurs de 15 zile acest decis poate fi apelat la vicecomitele comitatului, pe calea oficiului meu, fie în scris, fie cu graiu viu.

Motive: Nu am putut încuviința și nu am putut lua la cunoștință ținerea adunării poporale pe deoparte și mai ales pentru aceea, pentru că la timpul și în locul indicat se ține târg de săptămână, iară interesul publicului, atât al celui din localitate, cât și al celui din împrejurime, este, ca circulația liberă industrială și comercială prin nici un fel de adunări să nu sufere împedecare, de altă parte nu am putut încuviința adunarea poporală de sub întrebare nici pentru aceea, deoarece petenții, după cum se dovedește și prin convocarea alăturată, doresc să propage tendințele partidului politic naționalist român, care partid nu există și care partid nu numai că nu este recunoscut din partea ministrului de interne, ci prin ordonațiunea ministerială susprovocată este de drept disolvat și oprit. După ce în înțelesul ordonațiunilor ministeriale susprovocate orice partid politic, deci și partidul național român, numai pe timpul alegerilor se poate constitui și poate desvolta vre-o activitate și deoarece iscăliții cererii și ai convocătorului desvoltă activitate politică într'un timp, când acea activitate este inadmisibilă și încă sub numele unui astfel de partid politic, al cărui drept de existență guvernul nu-l recunoaște, dreptaceea ținerea adunării poporale nu am putut-o lua la cunoștință. Și în fine după ce atât din cererea înaintată, cât și din convocătorul alăturat ei cu tot dreptul se poate concluda, că este vorba de constituirea și respective de existența și activitatea unui partid nepermis, dreptaceea a trebuit să ordonez cercetare pentru transgresiune, ca să se poată constata, dacă există ori ba vre-o transgresiune circumscrisă și stabilită prin ordonațiunea ministerială susprovocată?

Dat în Ciacova la 9 oct. 1911.

Petkó Zoltan m. p. protopretor.

Deoarece este de prevăzut, că apelata nu se va putea rezolvi în timpul scurt până la termenul fixat pentru adunare, spre a înconjura speșele și oboseala zadarnică a acelora, cari ar fi voit să participe la adunarea din Ciacova, aducem pe această cale la cunoștință publică faptul, că acea adunare nu se va ține acum duminică, ci mai târziu la un termen, care se va da spre știre obștească la timpul său.

Infierăm cu toată tăria această volnicie a fibirului din Ciacova și protestăm împotriva încălcării libertății de întrunire, cel mai elementar drept cetățenesc în toate statele, cari țin să respecte ființa constituționalismului adevărat. Dacă forurile superioare administrative nu vor face reparația cuvenită a acestei volnicii, vom ruga pe deputații noștri să interpeleze în parlament pe ministrul de interne, dacă aprobă ori ba această fărădelege a subalternilor săi. În orice caz noi vom ști să ne facem datoria, care ne chiamă să ne apărăm drepturile noastre de cetățeni liberi într'un stat, care se zice constituțional. Să ia la cunoștință sârbul renegat din Ciacova, că neamul românesc nu se sperie de umbra unui călcător de lege.

Adunare poporală la Seini. Comitetul central comitatens, a decis ținerea unei mari adunări poporale, la Seini, în ziua de 26 oct. st. n. Indemnăm dar pe toți românii din împrejurimi și pe cât mai mulți din departări, să ia parte la această adunare, la care vor veni numeroși fruntași ai noștri. Programul adunării îl vom anunța la timp.

Ministrul de războiu în Budapesta. Din Budapesta primim știrea, că azi dimineață ministrul comun de războiu cav. M. Auffenberg a sosit la Budapesta însoțit de C. Fongarolli și căpitan Dragutin Cioban.

În Budapesta a făcut vizită miniștrilor maghiari și altor notabilități, între ei în primul rând ministrului președinte contele Khuen-Hédervary. Apoi s'a dus la principele Iosif, la prințul Pálffy, la baronul Fehérvary și alte notabilități.

Din cameră. După ce s'au mântuit votările nominale cont. M. Károlyi a interpelat pe ministrul de comerț în chestia importului de carne din Argentina, iar cont. A. Apponyi a interpelat pe ministrul președinte în chestia conflictului italo-turc.

Lămurire. Trebuie să întrerupem tăcerea, ce ne-am impus față cu anumite provocări, isvorite din dor de ceartă. În acest cas adică, tăcerea noastră ar putea fi explicată greșit. Ne mărginim însă la rectificări absolut obiective.

Un pasaj nevinovat din introducerea fascicolei prime a „Bibliotecii poporale a partidului național român” e prezintat din anumită parte ca îndreptat împotriva scriitorilor noștri. Protestăm în contra acestei învinuiri. Nici un om de cinst și nici un aderent sincer al partidului nu se putea considera ca vizat în acel pasaj.

Secretarul interimal al biroului central nu e autorul introducerii folosite de pretext la o eșire à la „Controla” împotriva dsale. Iar în ce privește vestea, că i-s'ar da o leafă de 6000 cor., ne roagă să constatăm în fața publicului că n'are leafă nici de 6 mii coroane și nici mai mică.

Regina Elisabeta și universitatea din Iași. Iată memorabila cuvântare rostită de Carmen Sylva în aula universității iașane, cu ocazia inaugurării palatului universitar, în octomvrie 1898:

„Sunt numai un școlar plin de râvnă de a munci și de dorința de a vedea tinerimea urmând acelaș spirit și cu aceiași tragere de inimă și jertfe, calea trasă de cei mai bătrâni. Adevărat e, că în-

vătătorii mei sunt cei mai minunați ce-i poate a-răta scumpa noastră țară.

Miron Costin, istoricul plin de patriotismul cel mai curat și nemeșteșugit, Dosoftei, care cu inima smerită a pus în versuri psalmii lui David, V. Alexandri, care cu gura a cântat rostul melodiilor, ce urechia lui fină auzia. Aceștia m'au condus drept la izvor, la însăși inima poporului, la acest rubin neprețuit.

Gura poporului e cântecul răpitor al privighitoarei, care aduce la auzul nostru sunetele limpezi ale naturii ce es din freământul vorbitor al codrilor României și plutesc peste poeni strălucitoare și printre valurile aurite ale câmpiilor și lanurilor noastre.

Din gura poporului tragi învățătură mare și trainică ca din sânrurile nesecate ale tainicului sfinx. Gura poporului e izorul limpede, care iese din stânca sănătoasă spre a răcori necurmat sufletele setoase.

Gura poporului e înțelepciunea nesfârșită, iar cântecul poporului e cea mai înaltă poezie, căci el dă vieața și vieața-i suferință.

Cântecul poporului este poezia cea mai sublimă, căci nimeni nu știe cine a făcut-o.

Fiecare l-a cântat pentru întâiași dată și sute de ani, în șir. Cântecul poporului este cea mai profundă poezie, căci fiecare l-a simțit pentru întâiași dată.

El curge din veselia și din strigătul de durere, din nădejde și din suferință și numai acela se poate numi poet, care a dat de aceste simțiri.

Am avut în parte rara fericire, de a auzi cântecul României, când era încă ascuns în necunoscut.

El m'a făcut de am pătruns în inima poporului meu, pare'ăși fi din el născut.

Da! Dintr'însa din nou m'am născut! căci ce sunt, la ce școală am învățat? Lumea basmelor românești, m'a înconjurat cu tot farmecul și versul românesc a cântat în inima mea.

Ferice sunt, că mi-s'a dat să învăț aci, și că tot mai învăț, până când suflet în mine va fi.

Se zice, că maeștrii cei mari ai primei arte creștine, au zugrăvit în genunchi și în rugă fierbinte; și eu în genunchi tot înaintea cântecului, ca dinaintea celui ce Dumnezeu a dat mai curat copiilor săi, ca dinaintea celui cuvânt din evanghelie, care luminează întunericul și care îl duce spre acele înălțimi strălucitoare pe care duhul simplu al omului nu și-l poate altfel închipui, decât într'o psalmodie eternă înaintea feței lui Dzeu".

Vlaicu la serbările din Iași. O telegramă dela corespondentul nostru din Iași, ne anunță că marele nostru aviator Aurel Vlaicu va sbura acolo, cu prilejul serbărilor jubulare.

Minunatul său aparat a sosit astăzi la Iași, iar mâine Joi se va face sborul. Ieșenii așteaptă cu multă bucurie și nerăbdători momentul fericit al sborului — și dau năvală să vadă noul aeroplan No. II al primului nostru aviator.

Țarul Rusiei despre Stolypin. La adresa ministrului Kokowcew, în care se face amintire de consiliul miniștrilor ținut anume întru comemorarea lui Stolypin țarul a răspuns în modul următor: „Mulțumesc consiliului de omagiu și iubire. Sunt foarte mâhnit din cauza repauzării neașteptate a credinciosului meu sfătuitor Stolypin.

Kokowcew desminte interviul. Organul oficios „Rossija” a fost autorizat de ministrul președinte Kokowcew, să desminte categoric interviul atribuit lui, pe motivul, că cele afirmate în interviu nu corespund adevărului. Kokowcew nu a autorizat pe nimeni să se declare în numele lui despre politica generală a imperiului rusesc. Dânsul consideră toate concluziunile din interviu, de cel puțin — premature. Programul politic al imperiului rusesc nu poate fi alcătuit, de cât de M. Sa țarul. Iar a vorbi despre atitudinea politică a unuia sau altui ministru înseamnă a nesocoti împrejurarea, că guvernul rusesc este guvernul M. Sale țarului.

Serbările jubilarie din Iași

Iași, 25 sept. 1911.

Ziua I.

Sosirea familiei regale în vederea sărbătorilor jubilarie ale universității.

Astăzi la ora 4 și jumătate cu un tren special venind de pe câmpul manevrelor, M. S. regele Carol cu regina, principii moștenitori Ferdinand și Maria cu copiii lor Carol și Elisabeta au pus piciorul în a doua capitală a țării.

Până acum două săptămâni nici nu se știa încă cu siguranță dacă serbările vor mai avea loc, din pricina holerei care se declarase și în țara românească, cât mai ales din pricina stării sanitare nu tocmai satisfăcătoare a orașului Iași. Cum însă serbările odată amânate nu se mai puteau încă amâna, s'a hotărât ca să aibă loc cu orice preț. Cu măsurile de pregătire luate în pripă, Iașii au îmbrăcat haina de sărbătoare cu o strălucire neașteptată.

Străzile frumos decorate, cu brad și steaguri naționale, cu arcuri de triumf, cu iscusință înălțate, mai ales cel din începutul străzii Carol, la pedestalul cărui s'a ridicat o statuie în ghips, înfățișând un dorobanț gornist dau orașului un aspect măreț.

Încă desdiminează schimbarea se observă. Străinii veniți pentru aceste zile vizitează orașul în grupuri și admiră monumentele orașului.

La mitropolie a avut loc la ora 11 dimineață — după programul de serbări alcătuit de studenți, program alăturat aici — sfințirea steagului centrului studentesc din Iași, la care au luat parte rectorul universității cu profesorii Iorga și Cuza, steag ce va lua parte la serbările de acum, va fi închinat la mormântul lui Kogălniceanu cu ocazia parastasului de mâine, 26 sept., la cimiterul Eternitatea din Iași.

Încă de pe la ora 2 publicul se îndreaptă spre gară, fiecare dorind a ocupa un loc mai ales pentru a vedea pe augustii oaspeți, ce așa de rar vizitează vechea capitală a Moldovei.

Scolile secundare și primare, în ținută de sărbătoare iau loc de o parte și de alta a străzilor pe unde va trece cortegiul regal.

Apoi pe rând luând drumul gării oaspeții străini, misiunea austro-ungară, misiunea rusească cu guvernatorul Basarabiei în frunte, profesorii dela universitățile străine și notabilitățile orașului.

Trecerea trăsurilor și automobilelor pare a nu mai avea sfârșit. Și totuși o ordine desăvârșită domnește.

Un moment, un fior trece prin inimile miilor de cetățeni, tineri, bătrâni și copii ce așteaptă ivirea prefectului de poliție, antemergătorul cortegiului. Picături răzlete de ploae cad din cer. Dar n'a fost de cât un nor de tristețe, ca apoi bucuria să fie mai mare. Ploaia trece repede și soarele luminează un frumos apus de toamnă, pentru a ne face să întrevădem o seară splendidă. — După ce a avut loc prezentările pe peron, familia regală, ia loc în trăsuri și se îndreaptă înspre catedrala orașului — Metropolia — unde se oficiază un Te-Deum.

Pe peron imbulzeală enormă. Deși familia regală urma să sosească la 4 și jum. — autoritățile toate, miniștrii, d. Carp, Marghiloman, Philipescu, Maiorescu, Arion, M. Cantacuzino și d. Delavrancea — apoi misiunea „rusă” — sosită a saluta pe Majestatea Sa în numele Țarului Nicolae — misiunea austriacă — profesorii reprezentanți ai universităților străine — întreg corpul profesoral al universității din Iași — cum și delegați ai celei din București, toți sunt sosiți pe peronul frumos pavoazat al gării, încă dela ora 3.

Dintre profesorii străini sunt sosiți: d. Waldzod din partea universității din Berlin. Rectorul universității din Viena, Swoboda, clericul savant,

care pentru a doua oră e oaspetele universității noastre, anul trecut a vizitat universitatea din București. Manetoune, din partea universității din Paris. Agura, rectorul universității din Sofia, un iubitor al românilor și un vorbitor al limbei noastre, dacă nu mă înșel a fost pe vremuri profesor la noi în România, Triedwaquer, fostul rector al universității din Cernăuți, iar acum profesor la universitatea din Frankfurt a. Main, iarăși un cunoscut și ardent filoromân. Face o deosebită impresie bătrânul profesor al universității din Praga, care cu tot părul alb și vrâsta sa înaintată e de o duioșie fără pereche — și vezi — cum îi tresare întreaga față de veselie.

De o veselie neobișnuită — cu toată vrâsta sa înaintată — vorbind o perfectă românească se deslușește din grupul profesorilor, figura plină de bunătăți al profesorului dela Praga — Urban Jarnik. Faptul de a se vedea între români, de a vorbi limba românească, pe care o iubește. Atâta, îl face de o veselie neobișnuită, și vorbește cu toți, însetat parcă de a auzi vorbind, și a vorbi cât mai mult limba noastră. Dr. Cugler, profesor la universitatea din Cernăuți, apoi dr. Sextil Pușcariu și întreg corpul profesoral al Facultății de Teologie din Cernăuți în frunte cu rectorul universității dr. Saghii și decanul Facultății de Teologie dr. Ghiorghiu.

Iau loc pe peron, grupați în jurul steagului centrului studentesc — sfințit cu o deosebită solemnitate de dimineață, studențimea din Iași — la care se adaugă frații sosiți de peste graniță, studenți din Ardeal — în număr de 30, și cei din Bucovina aproape 70, între cari și studenți.

La 4 și jum. trenul regal sosește în gară. Familia regală scoboară în sunetul imnului regal. Majestatea Sa regele plin de sănătate, voce bună, urmat de principele moștenitor Ferdinand. Prințul Carol, care poartă uniforma de locotenent de vânător, pășește pe peron — spre a primi prezentările.

La fața delegației ruse — Majestatea Sa se oprește. A fost o clipă solemnă — când augustul suveran a primit salutul Țarului — și mulțumind i l'a încredințat pe al său.

A urmat apoi salutul delegației Maj. Sale împăratului austriac.

Rectorul universității d. dr. Gh. Bogdan, salută în câteva cuvinte pe Majestatea Sa. Apoi a urmat prezentările profesorilor străini. Răspunzând, câte ceva fiecărui dintre profesorii prezentați, Majestatea Sa s'a întreținut pe rând cu toți. A vorbit mai îndelung cu dr. Svoboda, căruia M. Sa i-a arătat o deosebită bunăvoință, dar a fost frumos momentul prezentării d-ului Jarnik. La întrebarea în nemțește a M. Sale, fostul profesor i-a răspuns în românește.

M. Sa foarte surprins, l-a întrebat: știi românește... Da, Majestate, și în românește și-a urmat apoi convorbirea, cu nețărmită mulțumire atât a Majestații Sale, cât și a profesorului Jarnik, mai ales, al întregului public asistent. S'a întreținut apoi cu unul dintre studenți, și în urmă, Majestatea Sa a convorbit un timp cu d. A. C. Cuza, după care terminându-se prezentările, familia regală, regele, regina, principele Ferdinand, principesa Maria, prințul Carol, principesa Elisabeta au părăsit peronul gării, luând loc în lojele regale.

După ceremonia religioasă, regele cu regina într'un landou tras de 4 cai negri, având în față pe primarul orașului, iar în altă trăsură la fel familia principelui moștenitor, plecând spre comandantul corpului IV de armată și cercul militar unde vor găzdui, mereu aclamați de public.

În trecere privirea M. S. este atrasă spre locul „Centrului studentesc”.

È pe înserate și la fereastra frumos luminată se vede chipul fostului domnitor Alexandru Ioan I. Cuza, având deoparte și de alta portretele M. Sa regelui și reginei.

Ceva se va fi petrecut în sufletul Lor la gândul că o ceată de politicieni lingușitori, fără scrupul, a căutat toate mijloacele, pentru a scoate din programul serbărilor culturale de acum, desvălirea statuei celui dintâi domnitor a „Principatelor unite”.

Și nu cu mare plăcere vor fi privit la jocul de apă ce se înalță uimită pe lacul unde e hără-

zit a fi pedestalul chipului ce va aminti viitori-meii pe fostul și mărețul domnitor, făurită în 7 ani de domnie a României de azi.

Pe diseară Inalții oaspeți obosiți de pe câmpul de manevre, vor petrece în apartamentele lor.

Ziua II.

Deși lumea cam obosită de spectacolele din seara trecută, când parte au asistat la reprezentarea trupei de operetă Grigoriu, ce-și continua seria la teatrul național, parte a luat parte la balul organizat în sala societății de gimnastică de studenții universitari în onoarea colegilor lor bucovineni și ardeleni, iar parte — mai practici — în răcoarea unei seri luminate de o lună sublimă și-au povestit în fața unui păhar cu bere, — totuși dis de dimineață străzile sunt pline de public.

Programul oficial prevede pe ziua de astăzi ședință de cunoaștere și de orientare.

Dar oaspeții vor să cunoască orașul. Îi vezi grupuri la statua lui Ștefan cel Mare, St. Asachi, Miron Costin; îi întâlnești vizitând frumosul palat al universității ieșene, ba alții se încumetă până a merge la faimosul „abator comunal” zidit acum vre-o 12 ani de primăria Iași, cu o cheltuială de câteva milioane, în vederea unui export de carne dela noi în Austro-Ungaria.

La 10 ore Altețele regale principii Ferdinand și Maria cu copiii lor Carol și Elisabeta, în automobil, cutieră orașul salutați și aclamați mereu de cetățeni.

Pe la 11 ore în alt automobil, urmați de o suită numeroasă, M. Sa regele cu regina, merg să viziteze instituțiile din oraș.

Prima oprire e la juvaerul Iașilor, biserica Trei-Ierarhi, zidită de voevodul Vasile Lupu.

Duioasa regină are o atracțiune desăvârșită pentru această minunată bisericuță. Reclădită cu multă îngrijire, pe perețele din fund se vede pictate de artistul Le comte de Nouy de-o parte familia regală și princiară. Ba M. Sa Regina are în față pe mica sa fiică, răposată în frageda vrâstă, principesa Maria, un copilăș ca un ângerăș.

Iată de ce intrând în biserică regina își șterge pe furis o lacrimă, și fără voia sa, altele năvălesc din fagașul ochilor.

M. Sa regele se interesează de întreținerea bisericii, și vizitează lucrurile ce se fac în curte, pentru reclădirea „salei gotice”, adică fosta sală a tronului lui Vasile Lupu, mitropolitul Pimen și inginerul diriginte a lucrărilor dau lămuririle necesare.

Profesorii străini admiră și ei minunata zidire, cu atât mai minunată pentru domnia lui Vasile, despre a cărui cârmuire și existența unirii poate nici nu știau.

Dela biserica Trei-Ierarhi alaiul regesc se îndreaptă spre altă minune de artă, biserica Sf. Nicolae, zidită de Ștefan cel mare.

M. Lor o găsec în aceeași bună stare, ca și la sfințirea ei, acum 7 ani, în fața căreia au ingenuchiat, moment admirabil prins într-un tablou intitulat „În fața lui Dumnezeu toți trebuie să ne închinăm”.

Tot dimineața a avut loc un pelerinaj la mormântul lui M. Kogălniceanu, a cărui statuie se desvălește în ziua de 28 sept. pelerinaj organizat de studențimea ieșană.

Se oficiază un serviciu religios, după care vorbește mitropolitul Moldovei Pimen laudând inițiativa studenților.

Apoi ajutorul de primar Casmovici, reprezentantul primăriei ține un discurs vorbind de însemnătatea faptului.

D. Dinescu, președintele centrului studentesc, arată datorita noastră de a comemora pe cetățeni ce lucrează pentru binele patriei.

Din partea studenților bucovineni vorbește d. Isăcescu din Cernăuți.

La ora 3 din zi a început festivalul studentesc la teatru cu concursul trupei de operetă C. Grigoriu.

A asistat M. S. regina cu nepoții Carol și Elisabeta, profesorii străini și locali și ministrul aflător în Iași.

La 5 și jum., în aula universității, s'au adunat întreg corpul profesorilor locali, cât și a tu-

turor delegaților, față fiind și d. ministru al cultelor Arion. D. Rector a comunicat programul serbărilor, după care a urmat o foarte interesantă conferință a d-lui N. Iorga.

D. Iorga a dezvoltat o conferință în limba franceză și germană, fie care pasaj exprimat în franțuzește, repetat apoi în nemțește, spre a fi înțeles de toți profesorii străini delegați.

Vorbind despre originea poporului nostru, arată că el se trage din elementul rustic-latin, așternut peste substratul tracic. Arată întregul proces al nașterii poporului român la lumina tuturor datelor istorice geografice-etnice. Arată apoi diferitele influențe culturale cari le-a avut țara noastră din care caută să scoată părțile caracteristice ale noastre ca neam, și accentuând că poporul român, primind influența culturală romano-bizantină pe aceasta cale s'a stabilit la noi același fir de cultură românească. Iar când vechiul imperiu bizantin și-a pierdut vechiul ei caracter român formă română a culturii bizantine s'a construit doar singur pe pământul țării noastre.

Arată apoi dezvoltarea noastră culturală pe care o împarte în patru epoci ilustrând fiecare epocă, prin elementele artistice intrupate în felul de a se zidi bisericile noastre. Încheind d. Iorga adresându-se profesorilor străini le spune că rostul acestei comunicări a sale este — ca arătând părțile originale ale culturii noastre, părțile cari ar merita atenția oamenilor de știință a altor țări să servească ca un imbold pentru oameni de știință sau specialiști de a-și îndrepta arătările lor în această direcție. Conferința dlui Iorga a fost adeseori aplaudată și aprobată de profesorii străini căror d. Iorga s'a adresat în deosebi iar la sfârșit în tunetul de aplauze ale publicului asistent a fost viu felicitat de delegații străini și de corpul profesoral.

DISCURSUL

rectorului universității dr. Gh. Bogdan, cu care a salutat pe regele Carol și familia regală la universitate.

Sire

Alteță Regală

Domnule ministru

Iubiți studenți

Domnilor

Cu cel mai profund respect, cu inima caldă și plină de bucurie mulțumesc în numele universității din Iași Majestății Voastre, Majestății și Augustei noastre regine, A. S. R. principelui Ferdinand, grațioasei sale soții A. S. R. principesei Maria și întregii familii regale și princiare, cari au binevoit să onoreze cu prezența M. M. L. L. această serbătoare a universității din Iași. Recunoștința noastră este cu atât mai mare cu cât Majestățile Voastre, iubite suveran, sunteți astăzi în mijlocul nostru și prezidați sărbătoarea semicentenarului primei universități românești — a universității din Iași. A fost o nobilă și pioasă gândire cea de care s'a inspirat universitatea noastră atunci când s'a hotărât de a se memoriza prin o serbare strălucită semicentenarul acestei universități, și atunci ea și acum adânc emoționat de măreția acestei serbări, sufletul meu se pleacă cu smerenie înaintea acestui mare templu de cultură românească.

Universitatea din Iași întemeiată în anul 1860 de marele domnitor Alexandru Ion I. Cuza, ajutat în această faptă măreață de înțeleptul său sfetnic Mihail Kogălniceanu, se înalță astăzi falnică și mândră de trecutul său, iar noi profesorii adunați, ne închinăm cu smerenie memoriei acestor doi dispăruți, cari vor rămânea pururea nemuritori și căroră le vom purta recunoștință, pentru fapta măreață săvârșită acum 50 de ani, înființarea universității pe care noi astăzi o serbătorim.

Dacă este adevărat că renumele unui oraș, nu este numai decât în raport cu întinderea ce ocupă pe harta planetei ce o locuim, ci cu rolul ce l'a avut în istoria lui și cu măreția ideilor sale, atunci cu siguranță Iașii se pot mândri cu trecutul lor și pot ocupa un loc de cinste printre

orașele culturale, printre acelea în cari școala noastră națională a fost punctul împrejurul căruia a cristalizat ideea culturii naționale.

Aci în Iași s'a născut primul nostru învățător Gh. Asachi, aci în Iași s'au întemeiat primele noastre școli primare, aci în Iași s'a întemeiat prima școală de cultură înaltă superioară — școala Mihăleană de odinioară — aci în Iași s'a înființat prima universitate românească.

Cu începuturi mai mult de cât modeste, neposedând decât una sau cel mult două facultăți — și acele necomplete — universitatea din Iași păsește înainte cu pași repezi și acum posedă 4 facultăți, bine organizate, bine înzestrate, putând sta alături cu multe din universitățile mari ale occidentului. Dar trebuie să recunoaștem, că dacă universitatea noastră a făcut progrese așa de repezi, aceasta se datorește de bună seamă pe deoparte dragostei de muncă de care au fost întotdeauna însuflețiți dascălii acestei instituțiuni, iar pe de altă parte imboldului și interesului pe care M. Sa Regele — iubitul nostru suveran — l'a arătat ori de câte ori a fost vorba de cultura noastră, ori de câte ori a fost vorba de universitate.

Sub augusta sa domnie s'a clădit palatul universității de astăzi, sub augusta sa domnie se vor clădi încă multe așezăminte și instituțiuni culturale, ce vor contribui la complectarea operei începută acum 50 de ani.

Progresele aceste îmbucurătoare ne dovedesc importanța și necesitatea universităților precum și marile servicii, ce ele aduc propășirii și dezvoltării unui popor merit pentru a crește și a se înalța tot mai sus în sfera progresului și a culturii.

În epoca de astăzi misiunea universităților este mare, dar tot atât de mare este și răspunderea, ce incumbă acestor altare ale științei.

Universitatea din Iași, luând ca pildă Antica Vestală, are datoria de a întreține focul sacru al științei române, flacăra sfântă a idealului și a progresului.

Dar aceasta nu este destul, ci ea trebuie cât mai mult să se consacre binelui oștesc. La aceasta se poate ajunge prin o apropiere mai strânsă între elită și mulțime, între cei ce muncesc cu creierul și cei ce muncesc cu brațul și sudoarea frunței, căci numai astfel se va putea stabili echilibrul de care se simte așa mare nevoie în veacul în care trăim.

Universitatea din Iași a înțeles aceasta, ea caută astfel a-și croi drumul în nobila și frumoasa ei misiune. Dar nu numai ea ci și mulți alții au recunoscut aceasta, ceea ce dovedește prezența dvoastră aci, prezența delegaților, reprezentanți ai diferitelor universități, căroră le mulțumim cu recunoștință pentru participarea lor la bucuria noastră.

Am răsfoit trecutul, vedem prezentul, care oare va fi viitorul?

Viitorul ne surâde, viitorul este al nostru, viitorul va străluci, după cum strălucește coroana și sceptrul pe care le poartă iubitul nostru suveran, care s'a expus pieptul și viața gloanțelor inamice în războiul pentru independență; viitorul va fi mare, ocrotiți de dinastia noastră, viitorul este al vostru tineri studenți ai acestei universități.

Studenți, studențime universitară! Iată cuvinte ce cu drag rostesc, căci privindu-vă vă văd cu inimile pline de entuziasm viu al tinereții, căci pentru voi orizontul nu are margini. Pașiți dar cu încredere și mergeți tot înainte spre progres, păstrați aceeași credință pentru tron și dinastie, iubiți-vă pe profesorii voștri și cu toți strigați alături cu mine: Trăiască regele și întreaga dinastie, trăiască universitatea din Iași.

Primul ospăț regal în Iași.

Dineul din 25 sept.

La ora 7 jum. familia regală și princiară, precum și invitații au luat loc la mese.

Au luat parte I. P. S. S. mitropolitul Moldovei, d-nii miniștri P. P. Carp, Titus Maiorescu, Delavrancea, Mișu Cantacuzino, Nenițescu și Arion, apoi d-nii Al. A. Bădărău fost ministru, N. Gane fost ministru, D. Greceanu, primarul orașului, C.

Negruți prefect de județ, Căp. Stroja prefect de poliție, general Lambrino, T. Burada, prim președinte al curții de Apel, Gh. Lascar fost primar, C. Climescu, A. D. Xenopol, profesori universitari, Vespasian Erbiceanu, prim președinte al tribunalului, contele Kankin, guvernatorul Basarabiei, generalul de Goenigen cu colonelul Demar, toți deputații și senatorii Iașului și ofițerii atașați pe lângă misiunile străine.

M. Sa regele avea la stânga pe mitropolitul Moldovei, iar la dreapta pe guvernatorul Basarabiei.

M. S. regina ședea între d-nii Dim. Grecianu și de Goennigen.

Cel dintâiu toast, a fost ridicat de către d. Dimitrie Grecianu, primarul orașului.

Iată cuvântarea în extenso:

Sire!

„Astă primăvară când ați făcut cinstea primarului orașului Iași, de a-l însărcina cu aducerea felicitărilor M. Voastre și ale României, Suveranul și poporul italian, care își sărbătorea centenarul Unirei M. S. V. Emanuel m'a întâmpinat cu următoarele cuvinte:

„Românii sunt un popor cuminte și sunt cărmuiți de un rege înțelept, care ne servește de pildă și pentru care am cea mai mare venerațiune“.

Aceste cuvinte, Sire, cari mi-au înălțat sufletul de român, ne arată ca printr'o rază de lumină calea ce am străbătut în acești 45 ani, de când M. V. ne călăuzește cu o destoinicie genială și cu o perseveranță neînvingă, aducându-ne dela prințul Vasal și dela principatele sbuciumate, la falnica și neatârnată Românie de astăzi, cărmuită de un rege glorios, cel mai respectat și mai admirat dintre suverani.

Sire,

Ați înălțat astfel neamul, care v'a încredințat destinele sale, pentru că ați știut a cerceta întotdeauna, cari-i sunt năzuințele și cari-i sunt suferințele.

Soarta ieșenilor îndeosebi v'a preocupat. Acest oraș, care pe vremuri era Capitala și centrul Moldovei, de altădată și astăzi se afla la hotarul cel mai îndepărtat al țării, nu poate să aibă altă ursită mai înaltă, mai sfântă și o mai dreaptă răsplată, decât de a deveni un focar de cultură patriotică și chiar izvorul de energie ideală al sufletului românesc.

Acest înțeles, Majestate, ieșenii l'au dat momentului și așezămintelor culturale, cu care ați înzestrat neîncetat orașul lor, acest înțeles îl dau și astăzi sosirei M. V., când știu, că cel mai mic zdruncin este un chin pentru trupul doborât de o muncă de o jumătate de veac al M. V., totuși au adâncă bucurie de a vă vedea prezidând serbările jubulare ale universității noastre.

Sire,

Acest oraș, care nu regretă nimic din trecutul său măreț, căci prin jertfa lui a mărit țara și a făurit temelie, pe care s'a înălțat o glorioasă dinastie, prin glasul meu, ecoul unui suflet plin de grațitudine și de speranță, vă urează astăzi bună venire și vă zice, cu cel mai sincer entuziasm:

„Să trăiți încă ani mulți și fericiți Majestate.“

Să trăiască ingerul, care păzindu-vă, păzește țara, M. S. Regina.

Să trăiască Dinastia. Ura!

Tuastul regelui.

Iată textul exact și integral al tuastului ridicat de M. S. Regele la dineul de aseară, ca răspuns la tuastul primarului:

„Cuvântarea d-voastră așa de bine simțită și măgulitoare pentru mine, găsește un răspuns recunoscător în inima mea.“

Suntem fericiți, că am putut veni din nou în scumpa noastră a doua Capitală, care ne-a primit și astădată cu brațele deschise.

Ocaziune de procurat mobile!

Cu considerație la plusul de producție, dela fabricanții de mobile

Székely és Réti

din Murășvașarheiu, piața

: Szechenyi Nr. 47. :

Se pot prevedea cu cele trebuincioase mai ieftin. Persoanelor solide pe lângă solvire în rate și fără ridicarea prețului. Mobilă de mirese, în alegere uriașă. La cerere se trimit în provincie bogate colecții de mustre.

Adânc mișcat de caldă și strălucită întâmpinare, mulțumim din fundul inimei pentru dragostea, ce ieșeni ne-o arată, în toate împrejurările.

Dorim, ca Iași să fie nu numai un focar al științei, dar să se poată folosi și de avântul neașteptat, pe care țara l'a luat în cursul unei jumătăți de veac.

Această dezvoltare însemnată, se datorește în mare parte Unirii Principatelor, din care a răsărit regatul.

Vechiul scaun al Moldovei, în privința aceasta a făcut jertfe simțitoare și merită dar cea mai vie recunoștință pentru abnegația sa, arătată în momente așa de hotărâtoare pentru viitorul României.

Nu se va uita, cât de mult Iași au contribuit la mărirea patriei.

Insuflețit de aceste sentimente, cu urările cele mai calde pentru acest frumos oraș, ridic paharul meu în sănătatea iubitorilor mei ieșeni.

*

După masă, M. S. regele a făcut cerc, întretinându-se cu persoanele prezente, despre toate chestiunile de actualitate și în special de interesele Iașilor. Masa a luat sfârșit la ora 11.

În tot timpul, muzica regimentului 13 întonă cele mai frumoase cântece, din repertoriul său bogat.

Inițiativa studențimei.

Studențimea a alcătuit un program special, în vederea serbărilor.

Îl reproducem întocmai.

I. 25 septembrie a. c.:

1. La orele 11 dimineața sfințirea steagului studențesc. Ceremonia oficiată de mitropolitul Moldovei în localul sfintei mitropolii.

2. La orele 4 și jumătate p. m., participarea studenților la primirea familiei regale.

3. La orele 5 p. m., participarea la Tedeumul dela mitropolie.

4. La orele 9 p. m., o mare și frumoasă serată dansantă dată în sala de gimnastică, sport și muzică.

II. 26 septembrie a. c.:

1. La orele 9 a. m., pelerinaj și oficierea unui parastas la mormântul lui Kogălniceanu de mitropolitul Moldovei.

2. Festival organizat de studenți în sala Teatrului național.

III. 27 septembrie a. c.:

1. La orele 11 a. m., o delegație de studenți în costume naționale vor prezenta felicitări rectorului universității. Cuvântarea de felicitare a doctorandului I. M. Dinescu, președintele societății „Centrul universitar din Iași”.

2. La orele 3 p. m., participarea la spectacolul de alergări de cai.

3. Seara participarea la Teatrul Național la reprezentarea de gală.

IV. 28 septembrie a. c.:

1. La orele 10 a. m., participarea studenților la desvălirea monumentului lui Kogălniceanu. Discursul doctorandului I. M. Dinescu, președintele Centrului.

2. Seara un grup de 20 studenți vor lua parte la balul de gală dela Teatrul Național.

V. 29 septembrie a. c.:

1. La orele 10 a. m., deschiderea Centrului universitar.

2. Corpul studențesc va însoți pe rege până la gară.

9. La orele 9 seara banchet studențesc dat în sala de gimnastică.

Festivalul pe care studențimea îl organizează la Teatrul Național, luni 26 septembrie, orele 11 a. m., cuprinde coruri executate de studenți, o conferință a dlui A. C. Cuza și opereta „Doi țărani și 5 cărlani”, jucată de artiștii trupei Grigoriu.

Războiul italo-turc

Voluntari bulgari în serviciul Italiei. — Războiul sfânt. — Mobilizările Rusiei. — Legiune poloneză turcofilă. — Atitudinea Muntenegrului. — România soarta Poloniei?

Turcia nu a expulzat pe italieni, cum o pretindea aceasta partidul războinic din Turcia, ci materializește i-a nimicit: le-a confiscat averile și a anulat toate contractele de stat încheiate cu italienii. Aceasta e răsplata pentru Tripolis.

Deși fanaticii islamului agită încontinuu pentru războiul sfânt, totuși, se crede, că războiul se va sfârși în curând, deoarece armata turcească dela Tripolis, care în decursul bombardării a fost scoasă dintre șanțuri, a oferit italienilor capitulare. Ocuparea noii provincii se face deci destul de neted. În Balcani se ivesc noi nori amenințatori. Aci Bulgaria se agită, Muntenegrul mobilizează, ca să pescuiască în tulbure, dar și Turcia se nizuiește să ia poziții severe.

Turcia și Tripla alianță.

Paris. — Fostul ministru de marină Pelletan publică în „Le Matin” un articol în care spune, că Turcia e vinovată dacă Austria i-a răpit Bosnia, iar acum Italia îi răpește Tripolitania. Aceasta e răsplata înfeodării ei la tripla alianță.

Voluntari englezi în serviciul Italiei.

Sofia. — Revoluționarul bulgar Paul Nicoloff, care prin ziarul „Utro” a făcut apel la bulgari să se înroleze ca voluntari în serviciul Italiei pentru a lupta împotriva Turciei, a reușit să obțină adeziunea a 2000 bulgari voluntari.

Paul Nicoloff se va prezenta ministrului Italiei la Sofia spre a-i comunica că-i pune la dispoziție voluntarii bulgari înscrși până în prezent.

În contra oricărei atitudini răsboinice.

Sofia. — Un ziar bulgar cu adânci legături în masele poporului, „Napred”, persiflând atitudinea răsboinică a celorlalte ziare, propovăduiește o luptă disperată contra oricărei intențiuni de războiu a Bulgariei, fiindcă prin întărirea militarismului și reacțiunii naționale în micile state balcanice vom avea încă doi musafiri nechemați: Rusia și Austria. Acei cari împing Bulgaria spre războiu, pregătesc o nouă robie politică a patriei lor.

Războiul sfânt.

Constantinopol. — Președintele municipalității din Tripolis a reușit să expedieze o telegramă Porței în care declară, că populația din Tripolis și Benghazi este gata să facă războiul sfânt.

Turcia n'are decât să dea semnalul și lupta de exterminare a europenilor va începe la momentul oportun.

Refugiații italieni în Serbia.

Belgrad. — Au sosit aci 26 familii italienești fugite din Albania, unde viața le era în primejdie. Guvernul sârbesc a dispus ca acești refugiați să călătorească gratuit pe căile ferate sârbești.

Vallul din Tripolis rânt.

Constantinopol. — Comitetul june-turc a primit o știre, zicând că cu prilejul bombardării Tripolisului, un proiectil a lovit conacul valiului. Acesta a fost grav rănit.

Mobilizările Rusiei.

Cracovia. — Se confirmă știrea, că Rusia mobilizează corpul de armată din Varșovia. Până acum au fost concentrați 8000 de rezerviști.

Populația e foarte agitată, având credința, că Rusia se pregătește în vederea unor iminente complicațiuni în Balcani.

O măsură în vederea războiului.

Atena. — Agenția telegrafică greacă află, că compania canalului de Corint a hotărât, cu aprobarea ministerului de interne, să închidă canalul pentru vasele puterilor beligerante în tot timpul duratei războiului.

Italia și legiunea poloneză turco-filă.

Viena. — Ambasadorul italian a cerut cancelarului imperiului lămuriri în privința inițiativei de a se înființa o legiune a polonezilor din Austria care să lupte pentru turci.

Poliția din Cracovia a făcut o percheziție la redacția ziarului „Curier” confiscând lista polonezilor înscrși în legiune.

Atitudinea Muntenegrului.

Constantinopol. — Însărcinatul de afaceri turc la Cetinje, a întrebat guvernul care e cauza măsurilor militare muntenegrene. Ministrul de externe i-a răspuns, că Muntenegrul nu avea de fel intențiuni răsboinice, că s'au făcut numai dislocările obișnuite de trupe și că guvernul va păstra neutralitate.

România soarta Poloniei?

Sofia. — Sub titlul „Politica antibulgară a României” ziarul bulgăresc „Utro” publică un vehement articol contra politicii externe a României.

Îl reproducem în întregime:

— În România este un rege, care ani în șir conduce politica externă a țării sale.

De origine germană, politician miop, el probabil pentru hatărul legăturilor de rudenie a făcut din România coada triplei alianțe, făcând-o să se înceie în apele turburi ale politicii Austriei și Germaniei.

Și cum în România sunt miniștrii mai slugarnici regelui lor ca miniștrii bulgari țarului nostru, nu a fost și nu este cine să se împotrivească politicii personale a regelui lor.

Când conducătorii politicii externe ai Turciei, Rifat și Haky Pașa, s'au aruncat în brațele Triplicei, ca o urmare firească a eșit și prietenia dintre Turcia și România care până atunci nu erau în relațiuni bune, iar de atunci prietenia se întări și printr'o convenție militară.

Ce să urmărea cu această convenție este în deoște știut. Ea a fost îndreptată inclusiv contra Bulgariei pentru conservarea intereselor nu ale României ci ale Turciei, astfel România s'a vândut Turciei, — și pentru ce? — Ridicol — pentru un episcop și o școală.

Fără îndoială, că înainte de toate, pentru o astfel de alianță nenaturală, între aceste două țări care nu au interese comune, aveau mare interes cei dela Viena, unde se fac toate eforturile pentru a se deruta politica română din drumul solid către Transilvania. Aehrenthal face astăzi cu România ceea ce predecesorii lui făceau cu Serbia.

Momiri, minciuni, perspective noi, pentru a se întuneca adevărata cale pe care ar fi trebuit să fie îndrumată politica Serbiei sau României.

Astfel Austria are avantajii în două direcții:

1. *Indepărtează Serbia de Bosnia și Herzegovina înșelând-o să-și epuizeze forțele în Macedonia; îndepărtează România de frații ei din Transilvania aruncând-o în aventuri la răsărit și*

2. *menține neînțelegerile în Balcani spre a putea ca să jefuiască moștenirea ce o va lăsa Turcia.*

Serbia înțelese până în ce hal au adus-o sfaturile Austriei, dar era prea târziu. Împăratul Austriei anexase Bosnia. Aceeaș procedare o are monarhia acum cu România.

Austria și Germania o împing către povârniș. Transilvania a fost uitată și România visează avantajii iluzorii în perspectivă.

Dar oare le cunoaște ea aceste avantajii?

Desigur că nu.

Ce va căpăta, de unde le va lua, cine i le va da? Bulgaria sau Turcia?

Prima are Dobrogea de luat, negândindu-se

Dr. ȘTEFAN TĂMĂȘDAN

medic univ. specialist în arta dentistică.

ARAD, vis-à-vis cu casa comitatului.

Palatul Fischer Eliz. Poarta II.

Consultații dela orele 8—12 a. m. și 3—6 d. a.

la dat, iar Turcia chiar dacă ar da ceva nu România va fi aceea care o va lua.

Ce vrea România prin convenția ei cu Turcia? Nimic.

Cu toate acestea guvernul român ascultă de regele și în ori-ce moment își manifestează ura sa contra Bulgariei.

Iată războiul între Turcia și Italia declarat. Serbia nu se mișcă. Bulgaria de asemenea. Numai România începe să se mobilizeze. De ce?

Spre a se interpune Bulgariei în caz că aceasta ar voi să strice echilibrul în Balcani.

Cui servește prin aceasta România? Șieși? Interesele sale?

Dar care sunt ele?

Față de atitudinea arogantă pe care o are România față de Bulgaria era inevitabil răspunsul cunoscutului general Spiridonovici, care declară, că voluntarii ruși se vor grămădi la granița Prutului împedecând astfel România să poată intra în Bulgaria.

Dacă azi, Bulgaria nu va reuși în politica ei națională, atunci românii pot fi convinși că ei, mâne nimic nu vor mai căpăta, ci strânsă între Rusia și Austria poate avea soarta Poloniei.

Prima va fi Austria, care își va lua partea ei.

Bulgaria nu va perde ceea ce este al ei.

Măsuri contra voluntarilor turco-ali.

Londra. — Comandantul crucișătorului italian „Puglia”, care se află la Port-Said, a ordonat bombardarea tuturor vaselor de transport, cari duc voluntari în ajutorul Turciei.

CORESPONDENȚE

DIN ȚARĂ

Sfințirea bisericii gr.-cat. din Vima-mare

Duminecă, în 2 oct. st. n. s'a săvârșit actul sfințirii bisericii gr.-cat. din frunțașă comună Vima-mare aflătoare în comitatul Solnoc-Dobâca, cercul electoral Ileanda-mare.

A fost o adevărată sărbătoare națională, când poporul român din jurul acesta, — bravii alegători din cercul Ileanda-mare, s'au întrunit într'un număr atât de mare la actul solemn al sfințirii, pentru a aduce mulțumită atotputernicului și pentru a implora ajutorul Lui și pe viitor.

Actul sfințirii s'a îndeplinit de către Magnificul domn canonic Ioan Velle esmisul conzistorului din Gherla, însoțit fiind de protopopul Dejului d. Ioan Boroș și 16 preoți.

În absența dlui dr. T. Mihali, deputatul cercului — care tot în aceeași zi a trebuit să ia parte la adunarea populară din Timișoara, — a asistat la sfințire ilustra sa doamnă Eleftera dr. Mihali.

Delegatul conzistorial d. canonic Ioan Velle, doamna dr. Mihali au fost întâmpinați cu porți de triumf și între ovații fără sfârșit au fost însoțiți până în locașul bisericii noi. — Doamna Mihali în numele ei și a soțului dsale donează bisericii suma de 200 coroane. Aducem mulțumită ilustriei doamne, cari prin însușirile sale superioare și prin prezența sa a știut să cucerească sufletele alegătorilor din părțile acestea, și care pretutindenea se bucură de iubirea și dragostea nemărginită a poporului.

Actul sfințirii și liturghia a durat până la orele 12 la amiază.

Predica ocazională a ținut-o d. canonic Ioan Velle. Arată cum străbunii noștri ne-au păstrat legea și limba noastră prin simbolul câtorva bisericuțe de lemn. Să ținem cu sfințenie la tot ce am moștenit dela ei, ca să putem fi vrednici urmași ai lor. — Aduce laudă poporului gr.-cat. din Vima-mare, cari în proporție puțină — mai bine de jumătate din populația din Vima-mare e de confesiunea gr.-or. — prin cruțare au putut să-și adune cele de lipsă pentru edificarea unui edificiu frumos. Exemplul lor ar putea să-l urmeze și alte comune.

După liturghie s'a cetit pentru suferinzii adunați în grădina bisericii sf. maslu.

La ora 1 d. a. s'a dat din partea d-lui preot

administrator Chiș și soția d-sale banchet, la care a luat parte preoțimea și inteligența din jur în număr de vre-o 80 persoane. La masa ospitalieră a părintelui s'au servit mâncări gustoase, iar oaspeții s'au simțit foarte bine.

Sirul toastelor a fost început de d. canonic Ioan Velle. D-sa închină pentru Majestatea Sa Împăratul și Regele apostolic și pentru Pontificele Roman.

D. protopop Ilariu Boroș toastază pentru reprezentantul actual al diecezei d. preposit Ioan Georgiu și pentru delegatul conzistorului d. canonic Ioan Velle.

D. Dionisiu Vaida preot în Cățcău își ridică pocalul în sănătatea protopopului actual Ilarie Boroș.

D. dr. Victor Pop adv. în Ileanda-mare toastază pentru doamna Eleftera dr. Mihali și pentru iubitul deputat al cercului d. dr. Teodor Mihali (aplauze și ovații).

Suntem fericiți — spune d. dr. Pop — că putem felicita în mijlocul nostru pe ilustra doamnă, dar am fi și mai fericiți, dacă ar fi de față și iubitul nostru deputat. Știm însă și ne dăm samă cu toții, că acolo în Timișoara unde ia parte la marea adunare populară, precum și în toate căile și drumurile lui, numai întru binele nostru lucrează și reprezintă cauza neamului românesc cu toată abnegația și cu toată vrednicia.

Fie călăuzit în toate căile ce le percurge, în lupta dreaptă ce poartă, în greutățile ce le întâmpină de dragostea și alipirea poporului și alegătorilor din cercul Ileanda-mare, — care o au față de cel mai devotat bărbat a cauzei noastre naționale — iubitul nostru deputat dr. Teodor Mihali.

Să trăiască împreună cu ilustra sa soție la mulți ani!

Doamna Eleftera dr. Mihali emoționată de urările ce i-s'au adus rosteste următorul toast:

Dragi surori și iubiți frați! Vă mulțumesc din toată inima de dragostea ce-mi arătați aflându-mă în mijlocul d-voastră ca în toate ocaziile când am avut fericirea să însoțesc pe iubitul meu bărbat. Regret, că la aceasta sărbătoare bărbatul meu fiind chemat de datoriile morale, ce le are față de neam, nu poate fi cu noi împreună, vă asigur însă că cu gândul e la noi, și dragostea lui nesfârșită o păstrează pentru întreg poporul român.

Câteva zile încă și se împlinesc 5 ani, de când trăesc în mijlocul d-voastră, vă mărturisesc sincer, că am fost adânc impresionată de sentimentele nobile ale acestui popor dornic de cultură și progres.

Azi, când cu toții suntem de față la sfințirea acestui lăcaș sfânt, am fericirea și mângâierea, când vedem, că bravii locuitori ai acestei comune, conduși de sentimentul religios, din puterile lor proprii, au ridicat această frumoasă biserică. Bucuria mea este îndoită, când văd, că la acest praznic înălțător, uniți și nenniți împreună ne bucurăm și aducem jertfe și laude Domnului. Prelații besericilor noastre române au dat o strălucită dovadă cu ocazia marelor serbări naționale ținute în vara aceasta de bună înțelegere și dragoste ce trebuie să existe între noi, și e foarte îmbucurător, că d-voastră aci, și întreg poporul înțelege marea însemnătate a sfaturilor de dragoste frățească ce ne-au dat.

Inchin acest pahar întru sănătatea și viața îndelungată a preasfințiților noștri prelați: Ioan Mețianu, Victor Mihali, Demetriu Radu, Vasiliu Hosszu, Ignatie Papp și Miron Cristea. D-zeu să le dea putere, ca în aceste vremuri de grea încercare pentru legea strămoșească să poată apăra cu vrednicie interesele bisericilor noastre și ale neamului românesc! (Ovații și urări la adresa prelaților).

Părintele Filipan din Glod a vorbit pentru preotul local.

Înainte de a se ridica masa a sosit următoarea telegramă din Timișoara:

„Dela adunarea populară din Timișoara salutăm cu dragoste frățească bravii alegători întruniți la Vima-mare. Deputatul lor în mijlocul nostru sănătos, prin cuvinte părihistești ne întărește în dragoste de neam și datorie. În numele mulțimei. Ungurean”.

Corosp.

DIN BUCOVINA

SCRISORI DIN CERNĂUȚI

Reînceperea studiilor. — Ingrămădirea studenților la teologie.

De câteva zile capitala Bucovinei e plină de studenți, adunați din toate părțile, ca să-și continue studiile. Recreați și întăriți după un an de muncă s'au întors iarăși la studiu. Pretutindeni zărești fetele vesele ale acestor tineri, cari peste scurt timp se vor pune în rândurile frunțașilor neamului nostru. Simți o bucurie și o mulțumire sufletească când vezi, că și neamul tău are atâți bravi fii, cari la timpul lor vor ști, să lupte pentru binele obștească.

Aci facem o mică constatare, pe care o credem de neapărată trebuință.

Anul trecut s'au iscat între studenții bucovineni unele neînțelegeri, cari au luat proporții mai mari. Relațiile frățești le-au întrerupt îndeosebi societățile „Junimea”, „Bucovina” și „Moldova”. Nu voim să cercetăm cauzele, cari au despărțit studenții în mai multe grupuri, căci am reînprospeta unele lucruri triste și neplăcute. Vina o poartă și unii și alții. Regretăm însă, că până acuma n'a încercat nime dintre profesorii români să restabilească pacea între fiii aceluiaș neam. Desbinarea are numai urmări rele pentru întreaga studențime, care să prezintă la orice manifestații naționale în fracțiuni. Credem, că studenții vor înțelege chemarea lor înaltă și-și vor întinde mâinile spre împăcare. E destul de trist, când colegii nu schimbă între'altă nici o vorbă.

Studenții români, lăsați la o parte ura și uniți-vă, căci în unire e putere.

În „Foaia Poporului” s'a scris în timpul din urmă despre facultățile, cari ar trebui frecventate îndeosebi de tinerii universitari. S'a arătat lipsa de funcționari români pe la diferitele oficii din țară. Avem puțini români cu studii juridice (afară de funcționarii dela tribunal), românii bucovineni s'au obicinuit să zică, că cu studii juridice nu mai ai auspicii. Un lucru foarte neadevărat.

Statul are trebuință de iuriști în Bucovina, dar fiindcă aci nu află un contingent îndestulitor e necesitat să aducă cehi din Bucovina.

Astfel să umplă oficiile de străini, fără ca noi să-i împiedecăm.

Ai noștri însă se gândesc totdeauna la lucruri mai bune. Ei studiază teologia. În anii din urmă a crescut numărul teologilor îngrozitor.

E adevărat, că ne trebuie și preoți, dar nu așa de mulți, ca iuriști sau profesori de pildă. Mulți își iau refugiul la teologie mânâți de sărăcie sau dorind să scape de miliție. Și în anul acesta s'au înscris destui la aceasta facultate. Mulți absolvenți cu examene vor aștepta să primească posturi, dar va fi peste puțină.

Mai amintesc aici, că la serbările jubileare ale universității din Iași, a plecat un grup de vr'o 50 studenți bucovineni.

Cernăuți, octomvrie 1911.

Corosp.

A apărut:

„ȘTII ROMÂNEȘTE?”

de Ion Gorun.

Acest volum, foarte folositor tuturor, costă 1 cor. 35 fl. La comanda dela 5 exemplare în sus se va socoti numai 1 cor. de exemplar; librăriilor se trimit și în comision. Cererile să se adreseze autorului, București, Str. Zece Mai, 3.

Dr. DUMITRU POPA

MEDIC UNIVERSAL.

Fost medic de clinică și spital.

Specialist în morburii interne, de femei, de copii și de urechi.

Arad, Strada Petöfi (lângă gimn.) Nr. 10. Consultațiuni: 11—12 ore a. m. și 1/2, 3—5 ore. p. m.

INFORMAȚIUNI

Arad, 11 octombrie n. 1911.

Mersul vremii

Institutul meteorologic anunță vreme mai mult uscată, mai târziu urcare în temperatură.
Prognostic telegrafic: secetă, mai târziu senin.
Temperatura la amiazi a fost de 9'4 Celsius.

Bursa de cereale din Budapesta

(După 50 kgr.)

Grâu pe octomvrie	Cor. 12'25
Grâu pe aprilie 1912	" 12'33
Secară pe octomvrie	" 10'35
Secară pe aprilie	" 10'65
Cucuruz pe maiu 1912	" 8'75
Ovăs pe octomvrie	" 9'56
Ovăs pe aprilie 1912	" 9'75

Regele tinăr...

Il cunoaștem cu toții numai sub figura severă, gravă și austeră a omului cuminte, preocupat de probleme serioase; cu toate acestea n'au lipsit în tinerețea Lui manifestări de lirism și cine ar putea să ne dea o mărturisire mai sigură, mai sinceră și mai picantă despre aceasta dacă nu însăși Carmen Sylva? În ale Ei „Memorii” actualmente în curs de publicație, Suverana dezmințe legenda, că în timpul unei vizite la Curtea din Berlin, alunecând pe o scară a Palatului, prințul Carol de Hohenzollern ar fi prins-o în brațe.

Altfel și aiurea au avut loc întâile simpatii și promisiuni.

În grădina botanică și în grădina zoologică prințul și prințesa se vedeau și se întâlneau mai des. Era sub cerul liber, într-o atmosferă instructivă și amuzantă tot odată; și prințul Carol păzea pe tânăra prințesă ca nu cumva s-o zgârăie vr-o... momiță îndrăzneată, cu care îi plăcea să se joace, ascultând vr-o șoaptă de iubire ori un compliment timid.

Iar — într-o seară, pe când prințesa se pregătea de concert, prințesa mamă i-aduse știrea cea mare:

— Principele de România a fost aci, ca să te ceară în căsătorie.

Viitoarea regină petrecu o seară de bucurii și frământări. Prințul a rămas la ea numai o oră și jumătate, plecând apoi la Paris. Cuvântul „da” fusese rostit pe neașteptate, căci Elisabeta de Neuwied avusese vreme numai să spună despre prințul Carol, din când în când, că e interesant, că e curajos, ori chiar că e... încântător. Dar până la căsătorie mai va! De aceea a petrecut o noapte neliniștită,

„Am avut o noapte grea și cu toate acestea străngeam în mână cruciulița de opal, pe care mi-o dăruise și mi se părea așa de albă, de curată și de scumpă, ca o făgăduință de lucruri ideale și bune. Din nenorocire fotografia ce-mi dăruise îl arăta posomorât, preocupat și 'mi ziceam: dacă 'l voi vedea vr'odată cu o mină așa de acră, — sunt pierdută!” Am fost logodită numai patru săptămâni, dar mereu înfricoșată, fără să încetez a tremura. De-abia înaintea altarului m'am liniștit cu totul și n'am mai tremurat”. E drept. Carmen Sylva n'a tremurat nici pe câmpul războiului, unde a stat alături de suveranul devotat, mângâind răniții și slăvind în strofe aprinse eroismul soldaților luptători. Rodion.

Cunună eternă. Întru amintirea răposatului nostru învățător dela școalele profesionale gr. or. române din Lugoj Alexandru Onae, a decis comitetul reuniunii învățătorilor români din dieceza Caransebeșului a răscumpărat cunună efemeră cu o cunună eternă, în care scop a dăruit suma de 100 cor. cu menițiunea de a se distribui la doi copii orfani de învățători, ori la copii unor părinți săraci și lipsiți de mijloace.

Meseriași români din Arad comemorează duminică, în 15 oct. n., la orele 8 seara în sala hotelului „Millenium” (Iózsef főherceg-u. No. 1) al 7-lea an dela moartea poetului român T. Neculuță.

Cu prilejul acesta se vor ceti poezii și se va vorbi despre personalitatea poetului.

Intrarea liberă.

Pentru comitetul organizator: Luca Șimandan, Gh. Pențiu, Valeriu Costea, Ilie Bencecan.

Naufragiu. Vaporul comercial „Ducea Maria” a naufragat pe coasta olandeză. Căpitanul și 14 mateloși au pierit în valuri.

Se crede că și vaporul „Bries” a naufragiat în marea Nordică împreună cu echipagiul compus din 20 de inși.

Procesul revoluționarilor din Ecaterinoslav. Alaltăeri s'a judecat la Ecaterinoslav marele proces al revoluționarilor ruși.

Au fost condamnați la moarte 9 inși, 32 la muncă silnică, iar 14 achitați.

Peregrinările religioase ale unui ziarist. Ziaristul Gaston Polomais dela ziarul „Gaulois” din Paris care pe vremuri duse o aprigă campanie antidreyfusistă, și trecuse apoi dela judaism la catolicism a trecut acum la protestantism.

Henry Bernstein — ofițer. Cunoscutul autor dramatic Henry Bernstein din Franța, care după ce dezertase din armată, fusese amnistiat și reformat din cauză de boală, a făcut acum o cerere în care arată că după o lungă căutare s'a reabilitat și cere să fie reprimit în armată pentru a-și face stagiul. Cererea i-a fost admisă și Henry Bernstein a fost trecut în artileria de fortăreață.

Un nou roman al Elenei Văcărescu. Ziarul „Figaro” face o recenzie foarte elogioasă noului roman al Elenei Văcărescu „Le Sortilege”.

Groaznică explozie în București. Luni la orele 8 dimineața, o groaznică explozie s'a produs în casa cu No. 21 din strada Lăptari Teiul Doamnei.

Gh. Letzu, pe când încerca să scoată cu un drug de fier, praful de pușcă dintr'o ghiulea pe care o găsisse în apropiere de fortul Chitila, praful s'a aprins și ghiuleaua a explodat cu o putere extraordinară.

O schijă a lovit grav în abdomen și la picioare pe nenorocitul Letzu.

Pe când era transportat la spitalul Colentina, nenorocitul a încetat din viață.

O altă schijă a ucis pe căruțașul Ioniță Vasile.

O a treia a ucis un cal ce se afla în curte.

O altă schijă a rănit grav pe femeia Marița, a lui Gh. Letzu. Într'o stare disperată, nenorocita a fost transportată la spitalul Colentina.

Casa în care locuia nenorocitul Letzu e completamente distrusă.

Circumscripția 4-a de periferie anchetează împrejurările în cari s'a produs această nenorocire.

Furtul din pavilionul regal român. O descoperire gravă s'a făcut luni dimineața la pavilionul regal dela expoziție.

D. Marinescu, intendentul parcului Carol I, a observat cu groază, că geamurile dela ușa de intrare erau sparte.

D-sa aviză îndată pe comisarul șef al circ. 30, care venind la fața locului, constată, că mai multe lucruri de valoare ce se aflau acolo, fuseseră furate. Hoțul sau hoții nu se introduseră prin ușa de intrare, ale cărei geamuri fuseseră găsite sparte, ci prin altă ușă.

Nu se știe încă precis ce anume lucruri au fost furate. Fapt e, că în pavilionul regal se aflau depuse numeroase obiecte ce fuseseră expuse pe vremuri în palatul artelor.

Ancheta se face cu minuțiozitate.

Viriliștii români ai comitatului Sibiu pe anul 1912 sunt următorii: Excel. Sa Mitropolitul Ioan Mețianu 4860 cor. primul virilist în comitat. Parteniu Cosma, directorul „Albinei” 3025 cor. dr. Octavian Russu avocat (Sibiu) 2218 cor. Nicolae Vidrighin econom (Râșinari) 1763 cor. Petru Comșa, comerciant (Săliște) 1259 cor. Samuil Gangolea, fabricant (Sibiu) 1211 cor. D. Banciu farmacist (Săliște) 1195 cor. George Imbăruș inginer (Sibiu) 1194 cor. dr. Vasile Preda, avocat (Sibiu) 1030 cor. Ioan B. Boiu, păroh ort. (Sibiu) 966 cor. Alexandru Lebu, privatier (Sibiu) 882 cor. Ioan Mihaiu, hotelier (Sibiu) 877 cor. dr. Atanasiu Marienescu, jude de tablă i. p., (Sibiu) 715 cor. dr. Ioan Elekeș, medic (Sebeșul-săseș) 705 cor. Teodor V. Păoșțian, redactor (Sibiu) 678 cor. Ioan Bozdoc, (Veștem) 665 cor. și Ioan de Preda, avocat (Sibiu) 644 cor.

Convocare. În senzul §-lui 24 al statutelor „Reuniunii învățătorilor gr. cat. din ținutul Hațegului” se convoacă adunarea generală a Reuniunii pe ziua de 15 octombrie st. n., în școala gr. cat. din Bouțarul inf. Ordinea de zi:

Ședința I-ă. Sf. liturghie cu invocarea s. Spirit la 8 ore a. m. Deschiderea adunării generale prin președinte. Constatarea membrilor prezenți. Raportul comitetului central. Alegerea comisiunilor: a) pentru examinarea raportului comitetului central; b) pentru cenzurarea rațiunilor pe 1910 și a proiectului de budget pe 1912; c) pentru examinarea raportului bibliotecarului; d) pentru încasarea taxelor și înscrierea de membri noi. Dizertație de d. Andreiu Grecu. Prelegere practică (în l. maghiară) ținută

din partea dlui Florian Gliga și a doamnei Cornelia Modorcea.

Ședința a II-a, la orele 3 p. m. Raportul comisiunilor exmisse în ședința I-ă. Prelegere practică din geografie ținută de dl Ioan Moldovan. Critica dizertațiilor și a prelegerilor practice. Alegerea unui delegat pentru adunarea gen. a Reuniunii inv. arhidiecezani din Blaj. Declararea foaiei școlastice de organ oficios al Reuniunii. Alegerea unui delegat pentru adunarea Reuniunii din Lugoj și raportul dlui Șerban Șerban. Eventuale propuneri intrate cu 8 zile înainte de adunare. votarea ștendului de 50 cor. și decernarea premiului de 40 cor. al dlui dr. Gavril Suciu. Constituirea comitetului. Dispozițiuni pentru verificarea procesului verbal. Inchiderea adunării. — Din ședința comitetului central ținută la 21 septembrie 1911. — Dr. Iacob Radu, vicar for. președinte, Ioan Zepa, notar.

Nota: Se atrage atențiunea dlor membri asupra scriptei ven. Ord. din 13 aprilie 1905, nr. 206, referitoare la pedepsirea absenței nemotivate.

Doritorii de a obține ștendul de 50 cor. să-și înainteze recursurile prezidiului Reuniunii până în 14 octombrie 1911.

Pentru învartirare și participare la masa comună să se înștiințeze cu 5 zile înainte la d. Ioan Zepa, inv. Alsóbauczár, u. p.: Bukova.

Sfântire de biserică. Curatorul bis. gr. cat. din Urișor invită la actul sfântirii bisericii nou-edificate, care se va ținea la 15 octombrie st. n. a. c., precum și la petrecerea cu dans care va avea loc în sala școlii gr. cat. Inceputul seara la 8 ore.

NB. La 1 oră p. m. va fi prânz comun cu taxă de 4 cor. de persoană.

Pentru petrecere preț de intrare nu se fixează, ofertele marimonioase însă vor fi primite cu mulțumită în favorul bisericii și se vor evita în public.

Oraș inundat. În statul Viskonziu din America, orașul La Crosse a fost cu totul înconjurat de apă, încât s'a întrerupt orice comunicație. Afară de asta mai multe sate din împrejurimi sunt inundate. Se știe până acum, că 40 de oameni s'au înecat. Inundația a fost pricinuită de ploii îndelungate, cari au rupt cele două zăgazuri paralele, cari credeau, că o să-i înfrunte mânia. Pagubele sunt foarte mari.

Japonia își mărește flota. Agenția telegrafică din Petersburg primește din Tokio următoarea informație:

Cu prilejul deschiderii proximei sesiuni parlamentare ministrul de marină va cere acordarea unui credit extraordinar de 400 milioane de yoni pentru mărirea contingentului maritim, pe 7 ani înainte. Vestea asta e viu comentată în presă.

Mari furturi la biblioteca regală din Bruxelles. Din Bruxelles vine știrea, că la biblioteca regală de aci s'au descoperit mari furturi. De un timp încoace niște opuri de mare valoare ale bibliotecii acesteia lipsesc dela locul lor. Ancheta energetică a descoperit, că hoțul este unul dintre șefii bibliotecii.

În timp scurt aceasta este a doua furătură, descoperită la biblioteca regală. Ziarele pretind reorganizarea personalului bibliotecii.

Furtul unui nou tablou de valoare. Din Paris se anunță, că tabloul „Petru și Amfitrita” de Boucher în valoare de 25000 franci a fost furat din muzeul Quimper (Bretania). Se plănuise a se fura și o copie a Giocondei. Planul n'a izbutit însă.

Un mandat de arestare a fost lansat contra lui Lepreux șeful serviciului titlurilor companiei de suez care a fugit văzând, că o să se descopere de-turnarea de titluri în valoare de un milion.

Suzanne Desprès despre România. „Le Temps” publică o convorbire cu marea artistă pariziană Suzanne Desprès, care va da o serie de reprezentatii în București în cursul lunii actuale.

Itată ce spune marea artistă despre București: „Spectatorii teatrelor din București seamănă cu parizienii... Pretutindeni se vorbește franțuzește: Toți sunt în curent cu ultimele sale mode, cu ultimele noastre cancanuri, cu eleganțele noastre cele rafinate.

România! Paradisul artiștilor de talent, ca și al artiștilor frumoase”.

Logodna ficei împăratului Wilhelm. Se dă ca sigur, că principesa Victoria Louise, fica împăratului Wilhelm al Germaniei, se va logodi cu principele ere-

ditar de Mecklenburg-Strelitz. Prin aceasta s'ar realiza o dorință intimă a împărătesei. Sora principelui e soția principelui Danilo.

„Carol înțeleptul“. Un romancier german, și unul dintre acei scriitorii care cunoaște, ca istoric, cele mai însemnate episoade din epoca țării noastre, Arthur Alheitner, a scris într-o desăvârșită formă literară, un roman al regelui Carol intitulat „Carl der Weise“ — Carol înțeleptul — care a fost editat de institutul „G. Müller — Mann'sche Buchhandlung“ din Leipzig.

Romanul, cum îl indică autorul, e „Ein Königsroman“ — un „roman regesc“ — în care apare în toată strălucirea întreaga înțelepciune a regelui Carol.

Intr'un volum de peste 400 pagini petit Arthur Achleitner expune toată opera primului rege al țării românești, toate actele sale de înaltă și iscusită diplomatie, toată filosofia rece și cumpănită a acestui mare cancelar.

Militar distins prin vaste cunoștințe, având un caracter de bronz, regele Carol „înțeleptul“ apare clasic în toate actele sale de domnie. Om politic, marele căpitan ne apare ca un erou al țării noastre și al vremurilor noastre, atuncea când rezumăm bogata sa activitate care a contribuit la întemeierea României moderne.

Regele Carol în galeria suveranilor contemporani, ocupă locul de frunte. Aceasta o demonstrează romancierul german în romanul său „Carol înțeleptul“. Este o caracterizare clasică aceasta atât de meritată însușire de „înțelept“ și din acest punct de vedere se cuvine un omagiu romancierului care a eternizat chipul sobru, dar rațional și impunător al regelui Carol, în pagini de o rară frumusețe artistică.

Memoriile dnei Toselli. Luiza era cu totul dedată grijilor ei de mamă; nici nu se gândea să se îndeletnicească cu intrigi amoroase. De aceea i-se pregăti o nouă lovitură, care trebuia să fie una din cele mai dureroase pentru sufletul ei năcăjit.

Intr'o zi primi știrea că un procurator al soțului ei regele Frederick August, dorește să-i vorbească. Era doctorul Koerner, pe care dânsa îl cunoștea foarte bine.

Ea n'avu nici o șovăire. Nu știa cu ce gânduri vine acest mesager, dar era hotărâtă să-l primească cu curaj. De altfel, la ce i-ar fi folosit să-i refuze vizita? Trimise vorbă că poate veni.

Despre ce-i vorbi trimisul regelui? Se părea că venise cu cele mai bune intenții. Se interesă de viitorul prințesei Monica, de speranțele și intențiile mamei sale asupra acestei copile.

El nu spuse nimica precis în această întrevedere, dar lăsă să se înțeleagă că la o a doua, care va avea loc încurând, o să-i facă vre-o câteva propuneri interesante în ce privește pe mica principesă. Dar Luiza înțelese totuși. Dușmaniei mășinau o acțiune grozavă, cea mai crudă ce poate lovi pe o mamă. Voiau să-i ia copila, voiau s'o despartă de singura ființă care în acele momente abuciumate îi mai dădea o desmierdare și o mângâiere.

Devotații.

Ea fu cuprinsă de o adâncă disperare. Se întreba cum să zădărnicească această nouă răutate a nemiloșilor ei adversari.

În minte i-se perindau scenele furtunoase din Dresda și din Leipzig.

Cât bine îi făcuseră demonstrațiile populare de simpatie din Dresda, cele ale studenților în gara din Leipzig. Ea își amintea de toată scena de un dramatism grandios, care o urmăse până în momentul când se urcase în tren.

Populația din Leipzig aflase de sosirea ei la gară. Mulțimea se adunase în număr foarte mare și vocifera, cerând ca poliția să lase drum liber prințesei.

„Cari îți sunt dușmanii?“ strigau voci furioase. „Spune-ni-i ca să te scăpăm noi de dânsii!“ „Nu vrem să luăm pe Luiza noastră! strigau alții, căci altfel ne vom răzbuna!“

Și poliția, neputincioasă, n'avu ce face decât să urca cu sila, cât mai de grabă, pe prințesa Luiza într'un vagon al trenului și nu răsufă ușurată decât atunci când pufăiturile mașinei vestiră că trenul pleacă.

Ca la o icoană.

Cu toată măhnirea ei, Luiza nu putea ca să nu simtă ca un fel de îngâmfare pentru atât de dragoste câtă îi păstra poporul saxon.

Zadarnic autoritățile din Saxonia au făcut tot ce le-a stat în putință ca toate acestea scene de simpatie pentru Luiza să nu fie popularizate prin ziare.

Întreaga națiune a aflat de încercarea făcută de prințesă ca să-și revadă copiii și de manifestația zguduitoare cu care a fost întâmpinată și care luase proporțiile unei revoluții. Luiza povestește că țărăniile saxoni se închinau la portretul ei ca la o icoană; că femeile îi purtau portretul în broșe de medalioane; că mii și mii de cărți poștale cu chipul ei s'au vândut în toată țara.

Și astăzi ea poate gusta tot farmecul acestei alipiri sufleteste de ființa ei. Anul trecut, de ziua sa onomastică, a primit patru mii de cărți de vizită dela prietenii ei necunoscuți.

Ce mare sprijin i-ar fi trebuit în ziua aceea fatală, când ea înțelese că se pune la cale răpirea copilului său!

Liniste în Portugalia. Informațiile primite din surse oficiale confirmă întru toate veștile de ieri. Republica a învins din nou, monarhiștii au fost siliți să se retragă pe toată linia. În toată țara domnește liniște deplină. Cu toate acestea corespondentul din Bajadez al ziarului „Morgenpost“ anunță, că răscoala monarhistă nu e încă înăbușită, iar veștile ce se colportează prin străinătate, despre învingerea republicei sunt scornite de guvernul din Lissabona. E de notat, că telegrame private nu se primesc la oficiile de poștă din Lissabona.

Nou! Atragem atențiunea on. cetitori asupra inseratului lui Igaz Sándor, care și-a deschis cea mai mare prăvălie de giuvaerice în Arad, Piața Andrassy (Palat. Minoritilor), unde se pot cumpăra cele mai bune oroloage de buzunar, serviciiuri, etc.

Teatrul Apollo. Programul pentru mâine, joi, este următorul:

- 1. Vederi din Franța (tablouri de pe natură).
  - 2. Nerwille (dramă senzațională).
  - 3. Petitorul Ninettei (umoristic).
  - 4. O temniță învăpăiată (dramă senzațională).
  - 5. Grady pe pat de moarte (umoristic).
  - 6. *Perdută în codrul întunecos* (dramă senzațională). Filmul e de 500 m).
  - 7. Tontolini ajuns în cursă (amuzant).
- Reprezentatiile se încep la orele 5 și jum., 7 și 8 și jum. seara.
- Prețurile de intrare: 1 cor., 80 fil., 60 fil., 40 fil. și 20 fil. — Orhestră proprie.

Ultima oră

Mahmud Sefket-paşa despre războiu.

Londra. — Ieri Mahmud Sefket-paşa a primit pe corespondentul lui „Daily Mail“ și i-a făcut următoarele declarații:

— Declarația de războiu a Italiei ne-a surprins. Statul nostru major a elaborat planurile de războiu în contra tuturor statelor vecine.

În fiecare an planurile acestea de războiu le modificăm după trebuință. Nici chiar o schiță nu avem pentru un eventual războiu cu Italia. Suntem săraci și nu putem satisface în măsura recerută pretențiunile militare ale imperiului, deci ne adunăm toate puterile pentru apărarea proprietăților ce le avem în Europa.

Dreptaceea provinciile din Asia și Africa nu le putem destul de bine apăra.

Nădăjduim, că dreptul național și cinstea internațională va asigura pe seama noastră Tripolisul. Dar acum cu durere vedem, că ne-am înșelat.

In Tripolis.

Londra. — „Daily Telegraph“ primește dela corespondentul său știrea, că ieri noapte la ora 1 trupele expediționare italiene au luminat orașul cu reflectoarele din porturile ocupate și astfel au observat, că armata turcească în două coloane se apropie către oraș.

Italienii au deschis asupra turcilor un foc violent de tunuri făcându-i să se retragă.

Dimineata o mică trupă turcească cu steag alb, a intrat în Tripolis. Comandantul garnizoanei care se refugiase a declarat, că se predă, dacă li se va da soldaților alimente.

Incurcături amenințătoare.

Köln. — „Kölnische Zeitung“ primește din Roma știrea, că în cercurile diplomatice de aici se crede, că în Balcani se vor isca incurcături răsunătoare.

Atitudinea Bulgariei, Greciei și Muntenegrului e foarte suspectă. În caz că Turcia va expulza sușii italieni și va începe boicotul pe terenul economic în contra Italiei, ea, Italia, va începe să bombardeze porturile europene turcești.

Bibliografie

Școlile germane. Privire generală asupra dezvoltării și scopului feluritelor școli cu o prealabilă descriere a seminarului pedagogic universitar din Jena (cu 4 ilustrațiuni). De Petre C. Trișcă.

A apărut „**Cultura Creștină**“, revista profesorilor de teologie din Blaj, Nr. 15. cu următorul sumar:

Dr. Anton Gabor: La jubileul universității din Iași, — Simion Gocan: „Floricele“ despre rit. — Dr. Alexandru Nicolescu: Nemurierea sufletului. (II. Articol final). — Ioan Gheorghescu: O dare de seamă și câteva reflexii. — Senior: Economie. — Cronică: Un jubileu; Căsătoria a doua a preoților; „Supremi Disciplinaze“; Momente dela congresul din Velehrad; În jurul unificării calendarelor. — Cărți și reviste: Em. Elefterescu: „Necesitatea religiunii pentru omenire“; dr. Iuliu Florian: „Credința Ostașului“; „Foaia Școlastică“; „Păstorul Sufletesc“; „Amvonul“; — Telefon.

Chestiunea tramvaelor comunale București. (Memorii și scrisorile deschise către ministerul de interne). De Vintilă I. Brătianu.

C. Negri. (Vieața și vrednicia lui) de Gh. N. Munteanu-Birlad.

Planul de învățământ și îndreptarul metodic pentru școlile populare profesionale gr.-or. române, aprobat de d. ministru de culte sub nr. 7311—1911 și confisatul mitropolitan gr.-or. român sub 178 M. 1911, prețul cor. 3— plus 30 fileri porto poștal.

La Librăria diecezană din Arad se află de vânzare:

Macterlinek M.; Vieața albinelor	„	3—
Pătrăscanu D.: Schițe și amintiri	„	2—
Eftimiu V.: Înșirate mărgărite, poem feeric în 2 părți	„	2—
Pavelescu C.: Poezii	„	2—
Rosetti R.: Din largul lumii	„	3—
Mera T. I.: Din țări străine	„	2—
— Din lumea basmelor	„	3:50
Bogdan I.: Vlad Tepeș și narațiunile germane și rusești asupra lui	„	5—
Turgeniev I.: Ceasul trad. de E. Hodos	„	— 40
Iorga N.: Din faptele străbunilor	„	1:50
Agârbiceanu I.: Două iubiri	„	2—
— În clasa cultă	„	1:80
— În întunec	„	2—
Gârleanu Em.: Din lumea celor cari nu cuvântă	cor.	2—
— Intr'o noapte de mai	„	2—
Brătescu-Voinești: În lumea dreptății, nuvele și schițe	„	2—
Vlăbuță A.: În văltoare, nuvele	„	2:50
— Clipe de liniște, nuvele	„	1:50
— Poezii	„	2—
— România pitorească	„	1:50
— File rupte	„	2:50
— Din trecutul nostru	„	3:50
Nordau: Minciunile convenționale ale civilizațiunii noastre	„	2—
St. O. Iosif: Poezii 1893—1908	„	2:50
A. D. Xenopol: Istoria românilor	„	13—
12. vol.	„	13—

La comande să se alătore și pentru porto poștal 20 fileri de fiecare carte.

Redactor responsabil: Atanasiu Hălmăgian.

Un candidat de avocat,
cu praxă completă, pe lângă un salariu
de 160—240 cor. lunar, capătă post în
cancelaria

Dr. Méré Samu,
advocat, Borosjenő.

Un candidat cu praxă
și cu intrare imediată, Ofertele să se
trimită direct la adresa

Dr. Oprean,
advocat.
Nagy-st.-miklós (com. Torontal).

ASSAEL Telef: 835
IACOB ȘI FIUL

Arad, drumul Radna 23.

Fabrică de mașini, motoare,
instrumente și mașini agri-
cole. Lifturi de povară. — Pla-
nuri și preliminară gratuit.

S'a deschis!
prăvălia nouă de giuvaere a lui

IGAZ SÁNDOR

ARAD, piața Andrassy (palatul Minorităților).

Asortiment bogat din cele mai
moderne, bijuterii, arginterii și oro-
loage extra-fine. Apartament deo-
sebit pentru articlii de argint-china.

Prețuri moderate!
(Fiți atenți la firmă).

GYAPJAS LAJOS
măestru zidar diplomat
ARAD, str. Illés nr. 38.
(Casa proprie).

Primește ori-ce lucrări
: în bransa aceasta. ;

Face și execută planuri
de zidiri pe lângă prețu-
turile cele mai moderate.

Imprumuturi

cu amortizație și imprumuturi
pentru funcționar, vinderea
și cumpărarea de moșii
și parcelarea lor o mij-
locește mai avantajos:

Biroul de intermediare:

Vig Lajos

Arad, Arpad-tér Nr. 5.

∴ Telefon Nr. 671. ∴

FABRICA DE SPĂLAT CU ABURI ȘI CURĂȚIRE CHEMICĂ

„VICTORIA“

TEMESVÁR, JÓZSEFVÁROS, Bégabalsör-ut. 42.

Aranjată cu mașinăriile cele mai mo-
derne cu putere electrică, spală, calcă,
curăță albituri și haine bărbătești și
de dame, și totfelul de lingerie cu
prețuri moderate. La suma de peste
10 cor. pachetul se trimite francat.
Filiale în Timișoara-Gyárvaros Kos-
suth-tér 6. Erzsébet-város: la Fischer
G. Ferencz-város: Sebestla-utca 7.
Belváros: în casa lui dr. Lingruen.

Cumpăr sau dau în schimb pentru alte obiecte
recipise de amanet,
aur, argint zdrobit și bijuterii

Deutsch Izidor,

orologier și bijutier.

ARAD, str. Weitzer János,

(Palatul minorităților).

Magazinul de oroloage și bijuterii cel mai
mare din Arad. Cea mai ieftină sursă de
cumpărat. Telefon 438.

În atențiunea celor ce se mută.

Instalații de lumină electrică
împună cu becuri, execută și
furnizează prompt sub cele mai
favorabile condiții de plătire.

Cine dorește un fonograf bun?

Să se adreseze cu toată incre-
derea subscrierului și va fi pe
deplin satisfăcut. Cereți catalog.

Biciclete de strap și de sport

poți căpăta cu prețurile cele mai
moderate dela firma

KOCH DÁNIEL

intreprindere de instalare a sonerilor și te-
lefonului precum și montarea bicicletelor.

ARAD, str. Deák-Ferencz Nr. 42.

Atelierul de dentură
Radu Novac
Arad, Tököly-tér 7.
Etagiul I.

PRIMA FABRICĂ de MOBILĂ în VĂRȘET
LEONH. SCHULZ
PROPRIETAR:
Văduva HUGO APFELBAUM

CEL MAI MARE DEPOSIT DE
MOBILĂ ÎN UNGARIA DE SUD.

CALITATE PRIMĂ! — PRODUCERI PROPRII.
PREȚURI MODERATE.

VĂRȘET STR. KUDRITZER
No. 11 și 16.
(TÂRGUL LEMNELOR). — ÎNTEMEIATĂ LA 1865.

Noutăți igienice
de gumă și băsică de pește.

Specialitate preservativă fabricat veritabil
francez și american în pachete originale.

Recomandată de medicii!

Garanță.

Nou! „Fatimo“ I și II calit. Prețul 1
— duzină 6 și 8 coroane. —
„Semiramis“ I și II calit. Prețul
— duzină 10 și 12 coroane. —

Ambele feluri de preservative sunt cele
mai excelente produse din această specia-
litate și se pot procura exclusiv la mine.

NOU! „Auto vaginal spray“ **NOU!**

Cel mai sigur și mai practic mijloc de
prezervare a veacului nostru. Prețul per
bucată **15 cor.**

Se trimete direct prin fabrica de instru-
mente medicale și articole de gumă

KELETI I. Budapest, IV.,

Koronaherceg - utca 17. Prov.

Cereți gratuit și francat preaiinteresantul
meu cel mai nou preț curent ilustrat cu
peste 3000 de ilustrațiuni.

Fondat 1878.

Telefon 13—76.

Mijlocitori se caută în fiecare
oraș cu proviziune considerabilă.

„Cassa de păstrare în Mercurea“, societate pe acții, (Comitatul Sibiu).

Primește depuneri spre fructificare atât la centrală cât și la filială din Alba-Iulia cu 5%.

Pentru depuneri dela 5000 Cor. în sus cu termen de abdicere mai lung solvește la filială 5 $\frac{1}{2}$ % interese, iar la centrală dela 1000 Coroane în sus în aceleași condiții 5%. Interesele neridicate se capitalizează la semestru; darea după interese o plătește institutul.

Atât la centrală cât și la filială acoardă împrumuturi pe cambii, pe ipotecă replătabilă în rate, pe obligațiuni cu cavenți, credite de cont curent cu asigurare ipotecară sau de valori, pe lângă cele mai favorabile condițiuni posibile.

Mijlocește cumpărări, vânzări, arândări și partelări de realități, sprijinește înființarea de însoțiri și tovărășii, îndeplinește tot felul de afaceri de bancă pe lângă serviciu prompt.

Filiala din Alba-Iulia s'a înactivat cu 1 Octomvrie a. c. Localul filialei e în strada Vinului Nr. 1. (Alvinczi-utca 1 szám) lângă firma Misselbacher.

Direcțiunea.

Au sosit cele mai frumoase și mai noi ghete de vară și toamnă.

Ghetele de bărbați și dame Salamander

cu renume mondial, se capătă în culoare galbină și neagră cu 16 coroane 50 fileri exclusiv la mine.

Weinberger János

prăvălie de ghete de rangul I-ii.

Arad, piața Andrassy Nr. 20.

Comanțele din provincă se execută încă în aceeași zi.

25 (11)

A apărut:

Advocatul poporal.

Indreptar pentru poporul român

de

Dr. Dionisie Moldovan, avocat în Sibiu.

— Ediția a doua. — 384 pagini 8°.

Prețul broș. Cor. 2.50, legat în pânză Cor. 3.50 plus 20 fil. porto.

De vânzare la toate librăriile din țară precum și la editura W. Krafft în Sibiu.

ATELIERUL DE LĂCĂTUȘIE ARTISTICĂ DE CLĂDIRI ȘI DE CANTARE

Mark Gartner

Arad, Piața Libertății Nr. 11.

Primește și execută prompt culant și cu prețuri moderate orice fel de lucrări în bransa de lăcătușie precum: ferăriile la clădiri, zăbrele la morminte și pregătiri și reparaturi solide de cantare. Cu preliminare de spese servește gratuit.

:: Contând la binevoitorul sprijin, rămân ::

Cu deosebită stimă:

MARK GARTNER.

Fondat în 1903.

Fondat în 1903.

„COROANA“

Institut de credit și economii, societate pe acții în Bistrița.
— Centrala în Bistrița, Strada Spitalului Nr. 38. Telefon Nr. 65. — Filiale în Lechința și Șteul-mare. — Giro-conto la Cassa de păstrare postală Nr. 28220.

Capital acționar	Cor.	300.000
Fonduri proprii	”	100.000
Circulația anului 1910	Cor.	21.500.000
Depuneri spre fructificare	Cor.	700.000

Primește depuneri spre fructificare, despre cari liberează libel. Plătește deponenților 5 procente interese, iar bisericilor, școalelor, corporațiilor, instituțiilor culturale precum și privaților cu depuneri peste 10.000 cor. 5 jum. la sută procente interese. Primește depuneri și mai mici, săptămânale sau lunare cu, sau fără cassetă. Bisericile în general se folosesc de cassetă. — Contribuiri după depuneri o plătește institutul. Pentru cruțare de spese postale, trimitem *chequri postale*. — Acordă *credite cambiale* cu *cavenți* și cu *acoperire ipotecară* de case și proprietăți de pământ cu 7—8 procente și cu puține spese de întăbulare. Acordă *împrumuturi și pe obligațiuni*. Primește replătiri în rate săptămânale, lunare, trilunare și semestriale. — Dă avans pe *efecte* emise de stat și societăți comerciale. — Mijlocește *asigarări de viață*, *asigarări contra focului, grindinei și de vite cornute* după tarife ieftine. — *Incassează polițe și efectuează toate operațiunile de bancă și comission*. La cerere intervine la *cumpărări și parcelări de moșii* precum și la *cumpărări de mașini agricole*. — Sprijinește lățirea *comerciuului, industriei, meseriilor* la poporul nostru. Scrisorile și afacerile încredințate *le resoalvă în ziua primirei*. — Acordă *ajutoare* elevilor de meserii. Sprijinește *literatura*, și în genere, *ori-ce lucrare culturală*. — *Stă gratuit la dispoziția economilor, meseriașilor, comercianților români cu sfaturi în cauză de orice natură.*

Direcțiunea.

GHEORGHE IANCOVICI prăvălie de manufactură.

Arad, strada Ferray Nr. 2.

Ind noutățile de toamnă și de iarnă, am onoarea încredințată on. public românească, că în prăvălia mea de manufactură se află cele mai fine stofe, flanele și parcheturi în modelele cele mai noi, și totodată pânzături, șifoane, garnituri de damast, ciorapi, corsete, umbrele, și multe alte lucruri de soiul acesta. Rog binevoitorul sprijin.

Cu deosebită stimă:

GHEORGHE IANCOVICI.

Lista manualelor școlare

pentru școlile populare, aprobate de înaltul minister, de ven. cons. aradan, oradan și caransebeșan.

1. — Dr. Petru Barbu, Istorie religioasă morale. I-a carte de religie pentru școlile populare, aprob. de autoritățile bisericești ed. III. 1905	—30	22. Gramatică și cetirea maghiară p. școlile elementare cu limba de prop. rom. de Szabó-Dirle. Partea II-a, aprob. de minister sub Nr. 9941/1909	—60	34. Curs practic de aritmetică p. clasele 2, 3 și 4 ale școlii primare, ed. VII. reapr. cu rezoluția min. Nr. 13171/1911 ven. consistor oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 3567/1907	—60
2. — Istorie biblice II-a carte de religie p. școl. pop. aprobat de autoritățile bisericești, ediția X. 1911	—30	Manuale școlare de Iuliu Vuia Invățător-director școlar. Aprobate de înaltul minister, de vener. consistor aradan, oradan și caransebeșan.		35. Curs practic de Aritmetică și Geometrie p. clasele 5 și 6, reaprobat cu rezoluția min. Nr. 13171/1911 și a ven. cons. oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 3568/1907	—36
3. — Istorie bisericești. III-a carte de religie, apr. de autoritățile bisericești, ed. VII. 1910	—30	23. Abecedar ilustrat p. clasa primă după metoda cuvintelor normale, ed. VII-a apr. cu rezoluția ministerială Nr. 15591/1911, Ven. cons. caransebeșan Nr. 2052/1907, oradan Nr. 2057/1907	—40	36. Curs practic de fizică și chimie pentru cursul primar, ed. III., apr. cu rezoluția minist. Nr. 13111/1911, Ven. Cons. aradan Nr. 3491/1911, oradan Nr. 877/1907	—50
4. Catechism. IV-a carte de rel. apr. de autoritățile bisericești, ed. VII. 1910	—40	24. Abecedar p. clasa primă a școlii primare după metoda sunetelor vii a lui Gabel, ed. V., cu rezoluția minist. Nr. 15591/1911 și a Ven. Cons. oradan sub Nr. 2067/1906	—40	31. Curs practic de Economie rațională p. școlile primare apr. cu rezoluția min. Nr. 30049/1908, Ven. Cons. aradan Nr. 5243/1905, oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 1187/1907	—56
5. — Nicolae Crișmariu, Istorie biblice p. elevii școlilor elementare, aprob. de Ven. Consistor. Ed. II. cu 20 il. în text 1910	—45	25. Instrucțiunea metodei sunetelor vii a lui I. Gabel ed. II.	—80	38. Invățământ practic din istoria naturală p. școlile pop. ed. III., aprobat de min. sub Nr. 2384/1904 ven. consis. oradan Nr. 2067/1906 și cel caransebeșan Nr. 955/1906	—60
6. Istorie bisericești p. clasa V. VI. elementară, aprobat de Ven. Consistor din Arad	—40	26. Carte de cetire pentru clasa a II-a a școlii primare, ediția IV. cu rezoluția min. Nr. 15591/1911 și a Ven. Consistor oradan Nr. 2067/1906	—36	39. Carte de învățatură pentru școlile de repetiție economică, ultimii ani ai școlii populare cu rezol. ministerială Nr. 4140/1903, a Ven. Cons. aradan Nr. 1988/1904, a celui oradan Nr. 887/903	150
7. — Catechism p. elevii școlilor elem. apr. de Ven. Consistor	—40	27. Carte de cetire p. clasele 3 și 4 ale școlii primare, ed. V. cu rezoluția min. Nr. 51994/1908 și a Ven. Consistor oradan Nr. 3067/1906	—50	40. Istoria naturală cu referință la Higienă pentru școlile primare de I. Tuduceșcu ediția IX.	—40
8. — D. Voniga, Istorie biblice, Carte de religie p. școlile populare. Ed. II. cu 40 ilustrațiuni	—50	28. Carte de cetire p. clasele 5 și 6 ale școlii pop., ed. III. cu rezoluția min. Nr. 51049/1908 și a Ven. Consistor aradan Nr. 3990/1911 și oradan Nr. 2067/1906	—60	41. Rugăciunile școlărilor și Cântări bisericești pentru școlile populare române alese și întocmite de Nicolae Ștef, ed. a V-a	—50
9. Petru Popa, Istorie biblice din testamentul vechiu și nou. Carte de religie pentru clasa III. și IV. cu 20 il.	—45	29. Curs practic p. învățarea limbii maghiare p. clasele 1, 2 și 3 a școlii primare cu limba de propunere rom. ed. IV., apr. cu rezoluția minist. Nr. 43830/1910 și a Ven. Consistor aradan Nr. 2241/1911, oradan Nr. 279/1910 și cel caransebeșan Nr. 5345/1910, partea I.	—60	41. Liturgica bisericii gr.-or. române, prețul	—70
10. Abecedar, prima carte de cetire p. elevii clasei I. de Iosif Moldovan și soții. Ediția VIII. 1910, apr. de minister și Ven. Consistor din Arad și Caransebeș	—40	30. Curs practic p. învățarea limbii magh. p. clasele 4, 5 și 6 a școlii primare cu limba de prop. română, ed. IV., apr. cu rezoluția min. Nr. 4380/1910 și a Ven. Cons. aradan Nr. 291/1911, oradan Nr. 2079/1910 și cel caransebeșan Nr. 5541/1910, part. II.	—50	Caete (libele, scrisori) pentru caligrafia rom., maghiară sau pentru dictando și comput à 8 foi 100 bucăți	1
11. A doua carte de cetire p. elevii școlii pop. de Iosif Moldovan și soții, ed. VI. 1910 apr. de minister	—40	31. Curs practic p. învățarea limbii magh. p. clasele 4, 5 și 6 a școlii primare cu limba de prop. română, ed. IV., apr. cu rezoluția min. Nr. 4380/1910 și a Ven. Cons. aradan Nr. 291/1911, oradan Nr. 2079/1910 și cel caransebeșan Nr. 5541/1910, part. II.	—50	Caete pentru desemn cu puncte depărtate de 1 cm. sau curat albe 100 bucăți	5
12. A treia carte de cetire p. elevii școlii pop. de Iosif Moldovan și soții, ed. III. 1910, apr. de minister sub Nr. 25960/1910	—60	32. Curs practic de limba oină p. clasele 3, 4, 5 și 6 ale școlii primare ed. VII. apr. cu rezoluția minist. Nr. 51049/1908, Ven. Consistor aradan Nr. 2475/1911, oradan Nr. 2067/196 și cel caransebeșan Nr. 187/1909	—60	Caete pentru desemn punctate și cu modele Nr. 1, 2, 3, 4 și 5, bucată à	—08
13. A patra carte de cetire p. elevii școlii pop. de Iosif Moldovan și soții ed. II., apr. de minister sub Nr. 103233/1910	—60	33. Curs practic de istoria literaturii rom. de Iosif Stanca	—40	Ceruze (creioane) de calitate extrafină duzina (12 bucăți) à 14, 18, 24, 36, 40, 60 și 90 filei.	
14. Carte de cetire pentru clasele V. și VI. ale școlii populare de Iosif Moldovan și soții, ed. II. apr. de minister sub Nr. 103233/1910	1	23. Exerciții intuitive elaborate pe baza noului plan de învățământ de Ioan Vancu apr. de Ven. Consistor din Arad	—50	Condeie (penițe) de aluminiu în cutii à 1 gross (144 bucăți) à —90, 140, 160, 2 și 240	
15. Limba maghiară. Manual p. elevii claselor I, II și III. a școlilor pop. rom. de Iosif Moldovan și Iuliu Groșforean. Ed. III-a apr. de min. sub Nr. 95525/1910	—50	17. Gramatica română p. școlile pop. de Iuliu Groșforean, ed. II. apr. de Ven. Consistor Aradan sub Nr. 1202/1911	—40	Cerneală neagră sau antracen, fabrica cea mai bună, litru în borcan de pământ 180.	
16. Limba maghiară, a doua carte de cetire p. școlile pop. române de Iuliu Groșforean și Iosif Moldovan, apr. de min. sub Nr. 105846/1908	—50	18. Curs practic de istoria literaturii rom. de Iosif Stanca	—40	Praf pentru cerneală în cutii à 24 și 50 fl.	
17. Gramatica română p. școlile pop. de Iuliu Groșforean, ed. II. apr. de Ven. Consistor Aradan sub Nr. 1202/1911	—40	20. Geografia Ungariei p. școlile pop. de Iosif Stanca, aprob. de Ven. Consistor Aradan	—30	Tablete de piatră în rame de lemn I-a calitate, duzina (12 bucăți) Nr. 2 cor. 230, Nr. 3 cor. Nr. 4 cor. 3.50.	
18. Curs practic de istoria literaturii rom. de Iosif Stanca	—40	21. Gramatică și Cetirea maghiară p. școlile elementare cu limba de propunere română de Szabó-Dirle. Partea I-a apr. de minister sub Nr. 9941/1909	—50	Ceruze de piatră (stile) învălite în hârtie și cuțite, în cutii à 100 bucăți 66 fl.	
19. Exerciții intuitive elaborate pe baza noului plan de învățământ de Ioan Vancu apr. de Ven. Consistor din Arad	—50			Gumi de șters, duzina (12 buc.) à 20, 30 și 60 fl.	
20. Geografia Ungariei p. școlile pop. de Iosif Stanca, aprob. de Ven. Consistor Aradan	—30			Tocuri (ceadă, octoare) pentru condeie, duzina (12 buc.) à 12, 18, 40 fl. și 1 cor.	
				Bureți pentru tabla școlii à —60, —80, 1—, 120 bucată.	
				Bureți pentru copii 100 bucăți cor. 160.; mașine à 10, 12, 20 filei bucată.	
				Cretă albă pentru tablă, fină în cutii, 150 filei.	
				Cretă albă preparată în cutii, duzina 40 t.	

Să afli de vânzare la **Librăria diecezană din Arad, strada De Ferenc Nr. 33—34.**